

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Jana Hajzlerová

**Případová studie 'Minerva': Analýza internetu jako
moderního masového média v Koreji**

**Case Study 'Minerva': An Analysis of Internet As a
Modern Mass-medium in Korea**

Praha 2010

vedoucí práce: Tomáš Horák, Ph.D.

Poděkování

Chtěla bych vyjádřit své poděkování dr. Tomáši Horákovi, který mě díky svému širokému rozhledu přivedl k tématu této práce a který mi byl nejdůležitějším rádčem nejen při jejím psaní, ale zejména po celou dobu mého studia na Koreanistice Univerzity Karlovy.

Tuto práci věnuji všem, kteří ze zúčastnili konference World Civic Youth Forum 2009 v Soulu, za jejich upřímné odhodlání prosazovat zdravou občanskou společnost.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 14. června 2010

Anotace

Fenomén internetu jako nejdynamičtějšího média všech dob s sebou přináší novou a svébytnou sféru lidské komunikace, kterou již nelze popisat dosavadními termíny a omezovat existujícími předpisy. Tato bakalářská práce analyzuje internet v Koreji a ukazuje, jak komplikovaným a mnohostranným procesem je jeho etablování ve sféře politické, veřejné, sociální i v osobním životě jedince. Dále se tato práce snaží ze společensko-vědního pohledu a s přihlédnutím k historickým a kulturním aspektům hodnotit vývoj korejské internetové legislativy, která kontroluje organizaci a průběh sdělení internetové komunikace a která zvláště v posledních letech vyvolává pochybnosti o svobodě mediálního prostoru v Koreji. Tyto všechny aspekty internetové problematiky doplňuje práce případem populárního blogera Minervy, popisuje jeho aktivity jako „internetového ekonomického prezidenta země“ a předkládá analýzu průběhu popularizace jeho blogu i následného soudního procesu. Tato část také prezentuje závěry z přímého e-mailového rozhovoru s Minervou, který byl za účelem této práce veden.

Klíčová slova

Korea, internet, svoboda projevu, cenzura, mediální legislativa, Minerva, blogging, on-line komunita, přímá demokracie.

Anotation

The Internet, as the most dynamic medium, brings a new specific dimension of human communication which is not to be described or controlled by the existing terms and norms. This thesis analyses the internet in Korea and shows how much of a complicated and multi-level process it is for the internet to get adapted into political, public, social and also private lives of human beings. Further, from the social science point of view and with regards to the historical and cultural aspects, this thesis aspires to evaluate the emergence and development process of internet-related legislature in Korea, which has been regarded as crucial point of all freedom of speech debates in Korea and also abroad. All these aspects of internet-related issues are joint by introduction into the case of famous blogger named Minerva, his activities as the „internet economic president of Korea“, popularization process as well as the law-suit in which he was put in jail. This part of my thesis also presents the findings obtained by directly e-mail-interviewing Minerva, which was a part of my purpose of this thesis, in order to bring insight into his motives.

Key words

Korea, the Internet, freedom of speech, censorship, media legislature, Minerva, blogging, on-line communities, direct democracy.

Obsah

K METODĚ PRÁCE.....	10
Zdůvodnění práce a cíle	10
Referenční literatura a metodologie práce.....	11
Dělení kapitol	12
1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY	13
1.1 Základní pojmy	13
1.1.1 Nová média.....	13
1.1.2 Internet.....	14
1.1.3 Blogging	15
1.2 (Ne)svobodný internet	16
1.2.1 Důsledky internetu	16
1.2.2 On-line svoboda	16
1.2.3 Koncept svobody projevu.....	17
1.3 Případ Minerva – základní informace	19
1.3.1 Kdo je Minerva.....	19
1.3.2 Souvislosti případu	20
2. INTERNET V KOREJI	21
2.1 Mediální krajina	21
2.1.1 Charakteristika.....	21
2.1.2 Specifika a úskalí.....	21
2.1.3 Internet a ostatní média	22
2.2 Vývoj internetu.....	24
2.2.1 Historicko-technické momenty	24
2.2.2 Institucionalizace internetu.....	25
2.3 Statistiky užívání internetu.....	25
2.3.1 Míra používání internetu	26
2.3.2 Uživatelské vzory	27

3. DŮSLEDKY INTERNETU V KONTEXTU KOREJSKÉ SPOLEČNOSTI	29
3.1 Občanská žurnalistika	29
3.1.1 Charakteristika a vznik	29
3.1.2 OhmyNews a jiné příklady	30
3.2 Blogging	31
3.2.1 On-line kavárny	31
3.2.2 Blogy a blogeři – statistika	31
3.3 Sociální sítě	32
3.4 Posilování přímé demokracie	33
3.4.1 On-line komunity a off-line demokracie	33
3.4.2 Protivládní demonstrace, volební kampaně a jiné prvky přímé demokracie.....	34
4. KONTROLA INTERNETU JAKO NÁSTROJ	
MEDIÁLNÍ CENZURY V KOREJI.....	36
4.1 Svoboda médií.....	36
4.1.1 Období studené války	36
4.1.2 Rok 1987 a jeho důsledky	36
4.1.3 Devadesátá léta a přelom tisíciletí.....	37
4.2 Vývoj internetové legislativy	38
4.2.1 Období standardní kontroly 1995 – 2002	38
4.2.2 Období vlivného internetu 2002 – 2008	39
4.2.3 Internet v ohrožení: 2008 – současnost	40
4.2.3.1 Zákon pravých internetových jmen	41
4.2.3.2 Zákon „tří varování“ proti plagiátorství	41
4.2.3.3 Nový mediální zákon.....	42
4.3 Diskuze a budoucnost.....	43
4.3.1 Zahraniční hodnocení - RSF	43
4.3.2 Budoucnost internetu.....	43
5. PŘÍPAD MINERVA.....	44
5.1 Vznik popularity blogu	44
5.1.1 Obsah příspěvků	43
5.1.2 Popularita, KOSPI a otázka identity.....	43

5.2 Soudní proces	46
5.3 Hodnocení	47
ZÁVĚR	48
POUŽITÁ LITERATURA.....	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	57
PŘÍLOHY	

Seznam použitých zkratk

(v originálním znění)

BA – Broadcasting Act

BBC – British Broadcasting Corporation

BPA – Basic Press Act

FTP – File Transfer Protocol

ICEC – Internet Communications Ethics Committee

ISCS – Korea Communications Standard Committee

KAIST – Korea Advanced Institute of Science and Technology

KDB – Korea Development Bank

KIET – Korea Insitution of Electronic Technology

KISA – Korea Internet and Security Agency

KNC – Korea Network Committee

MDO – Millenium Democracy Party

MIT – Ministry of Infrastructure And Telecommunications

NEC – National Electon Committee

NNC – Number and Name Committee

NSA – National Security Act

PA – Periodicals Act

RSF – Reportes Sans Frontières

TBA – Telecommunications Business Act

TCP/IP – Transmission Control Protocol / Internet Protocol

UK – Univerzita Karlova

USA – United States of America

K METODĚ PRÁCE

Zdůvodnění práce a cíle

Na počátku této práce stojí především kombinace studijních oborů Koreanistika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (UK) a Marketingová komunikace a Public Relations na Fakultě sociálních věd, které formovaly mé vnímání role médií ve společnosti a můj zájem o problematiku ovlivňování společnosti médii v Asii. Internet jako nejrychleji se vyvíjející médium přináší víc, než kdy jaké masové médium přineslo. Avšak obrovská síla *nekonečného* a *všudypřítomného* internetu neznamena jen ulehčení, zjednodušení, zvýšení pohodlí a rychlosti, jak jsme tomu zvyklí při objevení nových mediálních technologií od rozvoje knihtisku, rozhlasu nebo televize, ale je také velkou výzvou a snad i hrozbou, neboť je to síla vytvářející nový svět, který je díky charakteru internetové technologie světem relativně autonomním.

Tato práce pojednává o fenoménu internetu v Koreji¹ a aplikaci jeho vlivu na nedávný případ blogera známého pod internetovou přezdívkou Minerva, který byl kvůli svému blogu za široké nevole online komunit zatčen a v návaznosti na domácí i zahraniční vlny protestů posléze propuštěn. Tento konkrétní případ je zajímavým tématem pro analýzu i obecné zamyšlení, které může dalece přesáhnout debaty o svobodě projevu v Koreji, která - jak se v průběhu práce ukáže - je sama bohatým tématem. Neboť od koho jiného se učit, než od těch, kteří jsou na tom 'internetově' o krok napřed a jejichž cestou se nevyhnutelně vydáme i my. Problémy – či řekněme raději fenomény – kterými Korea na cestě za téměř stoprocentní 'internetizací' prošla, budou více či méně trápit i nás.

Předkládaná práce má následující tři hlavní cíle: představit internet jako moderní masové médium v Koreji, vysvětlit problém cenzury internetu v Koreji a popsat případ Minerva.

¹ Termíny Korea, Jižní Korea, Korejská republika referují v této práci ke Korejské republice (anglicky Republic of Korea).

Referenční literatura a metodologie práce

Práce vzhledem ke společensko-vědnímu tématu užívá kvalitativní analýzy a deskriptivní metody. V souvislosti s mediální obrazem případu Minerva je pro informativní účel užitá obsahová analýza, která nemá za cíl poskytnout kompletní mediální obraz, ale pouze na vybraném vzorku komunikačních kanálů pojmenovat konkrétní tendence. V závěru práce jsou předloženy hypotézy vycházející z metody indukce.

Obsah mé práce je podmíněn dvěma faktory: referenční literaturou a mým osobním vztahem k tématu. V použité literatuře převládají články odborných on-line časopisů databází UK, které poskytují informace o aktuálním dění v problematice internetu pochopitelně lépe než tištěné publikace. Přesto jsem zejména v úvodní části využila české, ale převážně anglické publikace, přičemž mojí snahou bylo používat co nejvíce zdroje korejských autorů. Díky rozrůstajícím se databázím on-line zdrojů se mi podařilo nashromáždit poměrně obsáhlé množství informací o internetových komunitách, bloggingu, vlivu internetu na demokracii v Koreji, současné internetové legislativě v Koreji apod. Kromě velmi aktuálních článků publikovaných začátkem roku 2010 jsem se setkala s řadou historicky zajímavých informací o vývoji internetu nebo svobody tisku v Koreji ze 70. a 80. let. minulého století. Použitou literaturu řadím na konci práce abecedně.

Jak jsem již uvedla, významnou proměnnou této práce je můj vztah k případu Minerva. Téma této práce bylo zvoleno v době, kdy byl Minerva obviněn a zadržen a představy o náplni práce se proměňovaly v souvislosti s mediálním obrazem případu, který jsem jsem mohla sledovat první polovinu roku 2009 přímo v Koreji. Minervovo zproštění obžaloby v dubnu 2009 neubralo podle mého názoru na důležitosti celého případu a motivovalo mě k důkladnému studiu vývoje internetové legislativy v Koreji. Tato práce je pokračováním mého referátu *Does The Internet need rules?: Blogosphere And The Freedom of Speech in Korea*², který jsem přednesla na konferenci *World Civic Youth Forum 2009* v květnu loňského roku v Soulu v rámci panelu Internetová společnost. Možnost zpětné vazby a diskuze s profesory a studenty z celého světa měla významný vliv na formování mého názoru i získání potřebných materiálů k této bakalářské práci.

² HAJZLEROVÁ, Jana. Does The Internet need rules? : Blogosphere And The Freedom of Speech in Korea. *World Civic Youth Forum 2009* : Soul, květen 2009. [referát].

Dělení kapitol

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol, od obecného úvodu přes konkrétní analýzu zpět k formulování obecných závěrů, a snaží se nahlížet problém internetu v Koreji v různých kontextech.

Úvodní první kapitola vysvětluje základní pojmy internetové problematiky: nová média a jejich vliv na společnost, blogging, koncept on-line svobody a další. Je v ní také představen případ Minerva s jeho průběhem a sociálně-politickými souvislostmi. Druhá kapitola analyzuje internet v Koreji se všemi jeho aspekty: ukotvením v mediální soustavě země, historickým vývojem a statistikami jeho užívání. Ve třetí kapitole jsou pak zkoumány jednotlivé důsledky internetu v zrcadle korejské společnosti a představeny konkrétní fenomény on-line komunit, občanské žurnalistiky, vlivu internetu na prvky přímé demokracie apod.

Čtvrtá kapitola má za cíl podrobně popsat internetovou legislativu v Koreji, její základnu vycházející z mediální cenzury poválečné Koreje a vývoj v posledních patnácti letech. Podrobněji jsou představeny některé příklady nejnovějších legislativ přímo ovlivňujících internetovou komunikaci, jejichž schvalování provázela řada debat a obav o možné ohrožení svobody projevu v Koreji. V této kapitole jsou také zmíněna některá hodnocení internetové cenzury v Koreji zahraničními organizacemi a předpoklady jejího budoucího vývoje. Poslední kapitola navazuje na kapitolu první a detailněji popisuje případ Minerva v kontextu jeho mediální obrazu, zmiňuje vývoj představ o bloggerovi a popularizace jeho blogu, příčiny obvinění a průběh soudního procesu. V této kapitole jsou také prezentovány výstupy e-mailového rozhovoru s Minervou, který byl za pomoci novináře z Korea Times veden v dubnu 2010 a ze kterého bylo čerpáno i pro jiné kapitoly práce (vývoj legislativy apod.).

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Nová média

Média jsou klíčovými faktory ve společenských, kulturních, ekonomických a politických životech zemí na celém světě. Média v nejširším slova smyslu nás ovlivňují od počátku lidského bytí a samy se proměňují v souvislosti s historickým vývojem. Z fyzikálního významu slova médium vyplývá, že se médium je souhrnem vlastností, které jsou vhodné pro uskutečnění určitých dějů, tj. je prostředím nebo prostředníkem. (Reifová 2004: 138) Za médium se v této práci považuje prostředek přenášející v různých formách informace od komunikátora k adresátovi.

Termín **nová média**³, do kterých řadíme i internet, poprvé použil, jak připomíná Nováková (2009), v šedesátých letech Marshall McLuhan a označoval jimi elektronická média a jejich obsah. McLuhan přiznává elektronickým médiím zásluhu na změně civilizací a soudí, že prostřednictvím elektronických médií se svět mění na tzv. *globální vesnici*, kde bez politických, geografických i jiných bariér dochází k okamžitému přenosu informací, čímž je omezena, resp. zrušena, ona distance mezi akcí a reakcí a vzniká všeobecná vtaženost člověka do životů ostatních lidí. (McLuhan, 2000; Nováková, 2009)

Nová média jsou vytvořena na základě odlišné technologie, čemuž ostatně nebylo jinak ani v minulých stoletích, kdy byl vznik vývojově vyššího média vždy podmíněn objevením nové technologie. (Smith, 1994) Tato nová technologie přirozeně ovlivňuje nejen průběh sdělení, ale také charakter samotné komunikace, tj. budeme-li se ptát, jaká je internetová komunikace, je třeba nejen analyzovat ona sdělení a jeho aktéry, ale také charakter internetového kanálu obecně.

Popisu nových médií se věnují četné studie (česky například Kotrba, 2004; Pavlíček 2007), které novým médiím připisují následující atributy: interaktivita, multimedialita,

³ Termíny nová média, digitální média, on-line média a elektronická média v této práci referují všechny k uvedenému konceptu nových médií.

asociativnost, víceúrovňovost a vícesměrnost komunikace, diverzifikace, mobilita, internacionalizace, distribuovanost, distribuce informací, globalita, kolaborativnost, virtualita, informační a komunikační vstřícnost a otevřenost.

1.1.2 Internet

Internetem⁴ rozumíme celosvětovou počítačovou síť skládající se z řady větších a menších počítačových sítí využívajících protokol TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol) k výměně a přenosu digitálních dat. (Reifová, 2004: 94) Vznik internetu předpokládá existenci počítačů, jazyků a jak dodává Winston (1998) velkou odvahu přizpůsobit technologii vlastním účelům.⁵ O prvním internetu jako novém médiu hovoříme v roce 1983, kdy existující síť počítačů (jejíž počátky sahají až do roku 1969) přešla na jednotný protokol a byl zaveden systém domén. Jak dále vysvětluje Reifová (2004: 94), internet je síť, která zprostředkovává komunikaci (počítačům), je tedy spíše prostředím, jež umožňuje a svými vlastnostmi determinuje existenci jednotlivých internetových médií (World Wide Web, elektronická pošta a další).

Internet, jak již bylo řečeno v charakteristice nových médií, vytváří zcela novou vrstvu života, která vlastně ani nemusí být vrstvou, ale samostatnou jednotkou. Často se setkáváme s pojmem *virutální svět*, tj. svět svoji charakteristikou obdobný tomu reálnému avšak v jinak ohraničeném (respektive neohraničeném) prostoru. Mluvíme o paralelním vesmíru vytvořeném a udržovaném on-line komunikačními linkami. Takový prostor pak nazýváme *kyber-prostorem*⁶ nebo *kyber-realitou*, tj. realitou, která existuje v elektronickém

⁴ Slovo *internet* ve své práci uvádím s malým 'i', neboť k němu referuji v souvislosti s obecným názvem komunikačního kanálu. Více k problematice psaní slova *internet* viz http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_capitalization_conventions.

⁵ Brian Winston, světově uznávaný anglický profesor komunikace, je jedním z nemnoha vědců, kteří polemizují o vlivu internetu. Brian říká, že idea sítí tu byla již dlouho před internetem, a to jako síť telekomunikační. Internet je jen jednou z dalších, jejíž sociální efekty by mohly být zrovna tak profánní jako například efekty ještě více všudypřítomného telefonu. (Winston, 1998)

⁶ Slovo *kyber-prostor* (cyberspace) pochází z pera sci-fi autora Williama Gibsona, který jím označil *něšt'astnou vizi korporátní hegemonie a života v paranoi a bolesti*, jak uvádí ve své práci Yoon (2007), který rozpracoval také teorii evolučního fázového modelu kyber-prostoru.

kontextu a která je založena na technologii Webu 2.0, jehož hlavním aspektem je sdílení a kolektivní inteligence.

1.1.3 Blogging

Pro téma práce je důležité představit pojem **blogging** (blogování). „Blogging,“ jak vysvětluje Žižala (2006), „znamená činnost vytváření blogu, tj. webového deníku, zápisníku vystaveného na internetu pomocí speciálních softwarových aplikací“. První blogy se objevily v polovině 90. let minulého století a úplně prvním, kdo tento termín užil, byl programátor John Barger, který zkrátil *web log* na *blog*. (Žižala, 2006) Pro blogy je signifikantní, že stírají hranice mezi osobním a veřejným, individuálním a skupinovým, faktickým a fiktivním. Blog je sdíleným lingvistickým proudem a lze ho vnímat jako instanci veřejnosti. (MacDougall, 2005)

Příčiny vytváření blogů jsou samozřejmě různé, ale v zásadě jsou, jak dále uvádí MacDougall, *vyléváním* soukromé mysli na veřejnost. V souvislosti s odlišením internetu od stávajících médií platí podle MacDougalla, že na rozdíl od normální konverzace, která je soukromá, ale interaktivní a na rozdíl od televizního vysílání, které není interaktivní, ale je veřejné, je blogování interaktivní i veřejné. Blogy jsou nejživějším příkladem prezentace proudu vědomí nebo vnitřního dialogu, ovšem referují samozřejmě také k určité míře spektaklu, celebritizace a narcismu. (MacDougall, 2005).

Další nedávné analýzy motivů bloggingu a vysvětlení jeho vlivu v internetových komunitách nalezneme v publikacích a článcích Guraka (2008) či Ojaly (2005). Podrobný výzkum profilu bloggerů s názvem *A portrait of the internet's new story tellers* provedla v roce 2006 americká nezávislá výzkumná agentura Internet Pew and American Life Project.⁷ Cenite (2009) přináší zajímavé poznatky o etických hodnotách blogerů, které podmiňují zveřejňování zpráv.

⁷ LENHART, Amanda; FOX, Susannah. *Pewinternet.org* [online]. 2006 [cit. 2010-03-05]. Bloggers: A portrait of the internet's new storytellers. Dostupné z WWW: <http://www.pewinternet.org/~media/Files/Reports/2006/PIP%20Bloggers%20Report%20July%2019%202006.pdf>.

1.2 (Ne)svobodný internet

1.2.1 Důsledky internetu

Jak je z předchozích odstavců zřejmé, nová média a především internet mají potenciál významnou měrou zasahovat do života jedince i celé společnosti a ovlivňovat interpersonální vztahy. Tato média přinášejí novou úlohu publika, které se (nevědomky) stává neplacenou pracovní silou, neboť je schopno přijímat obrovské množství dobře cílených informací. Nová média také zásadně mění ekosystém médií, stávající média se vůči nim musí vymezit, čímž neodmyslitelně ztrácí své publikum.

Mediocentrická představa Marka Postera, že nástupem nových médií začíná tzv. *druhý mediální věk* (*první mediální věk* představuje např. televize), říká, že ona asymetrie prvního mediálního věku (aktivní komunikátor a pasivní adresát) se nyní s novými médii vyrovnává, hranice mezi producentem a konzumentem je nejasná a obě kategorie se prolínají. Ztrácí se kontrola nad informacemi, které nová média šíří, vzniká nestálý, diferenciovaný a rozptýlený komunikační systém a je umožněna nekontrolovatelná manipulace s vlastní identitou.⁸ (Reifová, 2009: 306-307)

Nejen internetoví experti, ale také běžní uživatelé oceňují onu *neohraničenost*, kterou internet poskytuje, a šanci účastnit se života v paralelním světě. Internet, jak již bylo uvedeno, překračuje různé hranice, je širokým neomezeným místem k setkávání nejrůznějších informací a myšlenek. Ovšem je to právě ona *bezbřehost* internetu, která si vynutila debatu o možné nutnosti internet omezit a jeho obsah kontrolovat.

1.2.2 On-line svoboda

Svobodná média jsou povětšinou nahlížena jako zásadní faktor demokratické společnosti. (Youm, 1986; Choi, 1997; Kim, 2007; Fish, 2010) Jsme tedy postaveni před základní problém v otázce kodifikace předpisů týkajících se internetu: Mají být na internet aplikované stejné předpisy jako na média doposud, nebo má mít více volnosti? Nebo naopak mají být vytvořena další, nová pravidla? A připustíme-li že internet potřebuje pravidla, nebo

⁸ Koncepti tzv. *druhého mediálního věku* vykládá Poster ve své knize *Second Media Age* (Cambridge: Polity Press, 1995).

že jich potřebuje dokonce více, než kdy média doposud potřebovala, komu náleží pravomoc internet omezovat, když je toto, jak bylo zmíněno výše v souvislosti s překračováním geografických bariér, z důvodu jeho technické povahy velmi náročné? Kdo vlastní on-line realitu? Je zřejmé, jakákoliv cenzura internetu není jednoduchou záležitostí a že rychlost s jakou jsou dnešní internetoví uživatelé schopni vymýšlet účinné obranné systémy vůči těmto cenzurním snahám se stále zvyšuje.

Vývoj internetu v Koreji, kterému se věnuje druhá kapitola, naznačuje, že užívání internetu systematicky formovalo jednotlivé typy občanských aktivit v korejské společnosti. Pro analýzu online svobody v Koreji se nabízejí témata jako rozšíření možnosti informovat ostatní tady a teď za hranice oficiální žurnalistiky spojené s decentralizací zpravodajství, vytváření on-line komunit za politickým i jiným účelem, celkové zvýšení participace na občanské společnosti⁹ a zejména vznik regulativních norem omezujících internetovou komunikaci jak z hlediska jejích forem, tak mediovaného obsahu.

1.2.3 Koncept svobody projevu

Hovoříme-li o lidských právech, vztahujeme se k poměrně recentní historii. Jak vysvětluje Choi (1999: 21), o lidských právech není žádná explicitní zmínka v pracích Platóna a Aristotela, ani se tento pojem neobjevuje v Bibli či ve starodávných spisech filozofických a náboženských v Indii, Číně nebo v jiných hlavních kulturách. Jako první začali označovat lidská práva osvícenští filozofové, např. Lock a Rousseau, avšak tehdy ještě jako práva přirozená. Je tedy zřejmé, že zvážíme-li filozofické základy fenoménu lidských práv, jejich tradici nalezneme v liberálních parlamentních demokraciích západní Evropy. (Choi, 1999: 22).

Jednou z prvních přesnějších formulací lidských práv byla Francouzská deklarace lidských práv z roku 1789, která říká, že cílem politických asociací je udržení přirozených a nezcizitelných práv občanů. Mezi tyto práva patří svoboda, majetek, bezpečnost a odpor proti utlačování. Tyto jsou dnes obecně nazývány občanskými a politickými právy. (pozn. Magna Charta z roku 1215 garantovala pouze právo nebýt uvězněn, nezcizení majetku apod.) V průběhu historie se dále ustanovují insituce za účelem garantování lidských práv a

⁹ Účastí na občanské společnosti je míněn koncept občanské angažovanosti vysvětlený americkým politologem Robertem D. Putnamem v knihách *Making Democracy Work* (2001) nebo *Bowling Alone* (2002).

ratifikace významných deklarácí nabývá na početnosti od druhé poloviny 20. století, a to zejména se vznikem OSN a její charty.¹⁰

Britský sociolog druhé poloviny 20. století T. H. Marshall rozděluje lidská práva na a) práva občanská: svoboda bez otroctví a nevolnictví, mučení a nelidkých trestů, svévolného zatčení a uvěznění; svoboda slova, víry, názoru, projevu; a právo na život, bezpečnost, spravedlnost, vlastnictví a shromažďování, b) práva politická: právo volit a být volen do veřejných úřadů, právo vytvořit politickou stranu nebo se k politické straně přidat, c) práva společenská a ekonomická: právo na vzdělání, práci, jídlo, ošacení, bydlení a zdravotní péči. (Murray, 2007: 222-242)

Svoboda projevu náležící do kategorie občanských práv úzce souvisí s autonomií jedince. Tu je možné demonstrovat buď přímým (např. Hyde Park Speaker's Corner v Londýně), nebo nepřímým, tj. mediovaným projevem. V souvislosti s institucionalizovanou komunikací typu periodického tisku hovoříme o svobodě tisku, které je v zásadě obdobného charakteru jako naše pojednávaná svoboda internetu. Tento pojem sice není zavedený, ale nejen na případu Koreje vidíme, že již jako koncept prakticky existuje, a to četnou legislativou upravující (obdobně jako tisk) používání internetu a internetovou komunikaci. Z této dedukce tedy vyplývá zásadní otázka: je-li internet dalším médiem v historickém vývoji, má automaticky převzít nutnost dodržovat pravidla, která fungovala pro předchozí médium (v tomto případě tedy televize)? A pokud ano, dokáže dosavadní legislativa popsat natolik odlišné prostředí internetu dostatečně, nebo je zapotřebí (záhodno) dalších restrikcí? A nebo naopak přináší internet éru svobodnější společnosti a mají pravdu ti, kteří tvrdí, že nikdo nemá právo omezovat virtuální svět?

Choi (1999: 248) říká, že většina zemí považuje svobodu tisku za jedno z nejdůležitějších práv Všeobecné deklarace lidských práv, mezinárodních smluv stejně tak jako svých vnitřních ústav. Zodpovězení otázky, zda-li má být i úplná svoboda internetu žádoucí situací, je, jak je patrné z níže uvedených korejských příkladů, velmi obtížné.

¹⁰ Např. Univerzální deklarace lidských práv z roku 1948, Mezinárodní úmluva o ekonomických, sociálních a kulturních právech z roku 1966 a Mezinárodní úmluva o politických a občanských právech z roku 1966 a Vídeňská deklarace o lidských právech z roku 1993.

1.3 Případ Minerva – základní informace

1.3.1 Kdo je Minerva

Tato práce představuje a analyzuje užívání internetu v Koreji a jeho důsledky s cílem poskytnout širší úvod pro pochopení nedávného „případu Minerva“. Tímto případem jsou míněny příčiny, okolnosti a průběh zatčení korejského blogera, který v průběhu roku 2008 pod internetovou přezdívkou Minerva uveřejňoval na svém blogu články obsahující převážně úspěšné ekonomické prognózy a představy o korejské ekonomické politice, jež byly předmětem obvinění z šíření falešných zpráv poškozujících veřejný zájem a následného zatčení na začátku roku 2009.

Po několika překvapivě pravdivých prognózách (pád investiční banky Lehman Brothers, prudký pokles wonu k dolaru) získal Minerva nejen tisíce čtenářů svého blogu, ale také publicitu v (především on-line) médiích, kde se o něm hovořilo jako o *internetovém ekonomickém prezidentovi*, jehož ekonomické analýzy ovlivňují názory občanů, ale i samotný finanční trh. Tento konkrétní vliv na finanční trh, způsobený zejména článkem z prosince 2008 o údajné vládní direktivě finančním institucím nekupovat americký dolar, byl nakonec hlavním důvodem pro obvinění Minervy z porušení Zákona o elektronické komunikaci § 47 čl. 1, který zakazuje záměrné šíření falešných zpráv s cílem poškodit veřejný zájem pod pokutou 50 000 000 wonů a hrozbou odnětí svobody na 5 let.

Minerva, jehož totožnost byla již v průběhu roku 2008 předmětem mediálního zájmu (solistické ekonomické předpovědi napovídaly vysokou erudici v oboru, objevují se i názory, že Minerva není jediný člověk, ale skupina) a v průběhu soudního procesu několikrát prověřována (mj. i ekonomickými testy), aby nakonec byl státními zástupci přijat závěr, že Minervou je ekonomický samouk, nezaměstnaný absolvent vyšší školy Pak Tā-sōng¹¹ (Park Dae-sung), strávil ve vězení přes 100 dní. V dubnu loňského roku byl Minerva zproštěn obvinění na základě prohlášení obžaloby, že ony falešné zprávy, pro jejichž šíření byl původně obviněn, nebyly šířeny záměrně, resp. že Minerva nevěděl, že jsou falešné. Ačkoliv je Minerva více než rok na svobodě a o svých ekonomických názorech stihnul za tuto dobu

¹¹ Pro transkripci korejských slov, včetně korejských jmen, je v této práci užitá česká vědecká transkripce a v závorce je pak uvedena mezinárodní revidovaná romanizace (MCT) nebo (v případě vlastních jmen) transkripce, která se objevuje nejčastěji.

napsat pár publikací a proslovit několik přednášek na konferencích, je stále vyšetřován a jeho soudní proces pokračuje, neboť bylo proti rozhodnutí o zproštění obžaloby podáno odvolání. (Jak vyplývá z komunikace s novinářem Korea Times a Minervou samotným a jak uvádím v kapitole č. 5, toto vyšetřování neumožňuje Pakovi opustit zemi a omezuje ho i v dalších činnostech. Lze předpokládat, že konec celého procesu bude trvat roky.)

1.3.2 Souvislosti případu

Analýza případu Minerva nabízí několik možných přístupů, které se tato práce snaží reflektovat jednotlivými kapitolami. V nejobecnějším kontextu je to především role internetu v Koreji: míra a struktura jeho užívání v jednotlivých segmentech společnosti a výsostné postavení v korejské mediální krajině (kapitola 2). Dále lze tento případ nahlížet v rovině vlivu internetu na různé projevy socializace, na rozvoj občanské angažovanosti a v neposlední řadě také na proměny žurnalistiky v Koreji (kapitola 3). Významnou konstantou související s těmito vlivy a proměnami je vývoj státních zásahů do svobody internetu a s nimi související mediální legislativa posledních desetiletí i veřejná debata o zvyšující se kontrole médií od roku 2008 (kapitola 4), kterou případ Minerva velmi ovlivnil a mezinárodně medializoval.

Další důležitou vrstvou možného zkoumání je analýza medializace případu, tj. jeho pokrytí médií v závislosti na typu média, časovém sledu a intenzitě zpráv, a případných přímých reakcích občanských komunit nebo jedinců, jakými byly např. intervence korejských právníků zpochybňujících ústavnost dotčeného zákona, prohlášení opozičních politiků o pravosti inkriminované zprávy o nařízení nekupovat americký dolar nebo on-line „vzpoury“ významných korejských i zahraničních blogerů, kteří označovali soudní proces s Minervou za vážné porušení ústavou garantované svobody projevu a významný cenzurní precedens v korejském prostředí (v omezené míře kapitola 5).

2. INTERNET V KOREJI

2.1 Mediální krajina

2.1.1 Charakteristika

Korea je v mnoha ohledech mediálně bohatou zemí, což je možné připisovat jak pozitivnímu dopadu industrializace a politické liberalizace na média v posledních několika desetiletích, tak vlastnostem korejského mediálního publika, které lze charakterizovat téměř stoprocentní gramotností a pozitivním přístupem ke sdílení masových obsahů a podpoře inovativních mediálních trendů.

V zemi vychází 116 deníků, vysílá 121 televizních a 209 rozhlasových stanic¹² a uvážíme-li obecně dobře známou technologickou vyspělost Koreje, není překvapujícím faktem, že v korejské mediální krajině jsou významně zastoupena také média nová, zatímco zájem o ta tradiční (rádio, televize, tisk) systematicky klesá. To způsobuje mimo jiné zajímavé transformace médií, např. vznik on-line verzí tradičních médií, tj. on-line rádií, on-line televizí a on-line periodik, což opět spirálovitě vede k nárůstu on-line médií.¹³

Z pohledu zpravodajství však stále hrají zásadní roli tři největší deníky, které vycházejí v nákladu více než 2 milionů výtisků denně a společně tvoří hegemonii tisku: Chosun Ilbo, Joongang Ilbo a Dong-a Ilbo. Všechny představují rozsáhlé mediální organizace produkující mnoho typů periodik (týdeníky, měsíčníky, sportovní a jiná periodika) a vlastníci další, s médii více či méně nesouvisející podniky (galerie, hotely aj.) Joong-ang Ilbo patřil dříve ke skupině Samsung a předpokládá se, že tyto vazby stále ovlivňují editoria deníku.

2.1.2 Specifika a úskalí

Vzhledem k společenskému systému korejské kultury nelze předpokládat situaci, ve které budou média absolutně nezávislá na tradicích, normách, zvycích a hodnotách děděných

¹² LEE, Jae-won. *Pressconference.com* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. South Korea. Dostupné z WWW: <<http://www.pressreference.com/Sa-Sw/South-Korea.html>>.

¹³ Např. hlavní tři deníky a jejich on-line verze: Chosun Ilbo - <http://www.chosun.com/>, Dong-a Ilbo - <http://www.donga.com/> a Joong Ang Ilbo - <http://www.joins.com/>.

po dlouhá staletí. Lee (2010) upozorňuje na vliv kultury na média. Popisuje zvláštnosti korejské společnosti způsobené nešťastným mixem dnešní modernity a „včerejší“ tradiční společnosti. Tyto anomálie se podle Leeho v mediální krajině projevují nestabilitou, protiklady, nepravidelností, soužitím starých a nových hodnot a praktik.

Otázkou je nyní, nakolik by tyto tradičně pojímané představy měly nadále určovat mediální vývoj a zda-li je korejská demokracie dostatečně vyspělá, 1) aby státní média (KBS, MBC, Korea Daily News, Yonhap News Agency, Yonhap Television News) přešla do rukou soukromých vlastníků, čímž by mediální produkty reflektovaly zájmy jednotlivých vlastníků, potažmo veřejné zájmy, a 2) aby byly vymýceny některé chronické novinářské praktiky, kterými je žurnalistika v Koreji proslulá. K nim patří např. obálkové uplácení čchōndži (chonji) – tzv. malá pozornost, kterou lze považovat za odkaz tradičního předávání zdvořilostních darů a která je v korejské žurnalistice pevně zakořeněna.

Dalším významným problémem je jistá koncentrace médií v Koreji. Média se poté, co se vymanila z područí militaritního režimu, rapidně transformovala na vysoce komerční, tj. pochopitelně orientované na co nejširší publikum. To lze považovat za příčinu vyhýbání se zpracovávání kontroverzních témat, např. politických nebo témat životního prostředí. Aby si získaly pozornost diváků, zaměřují se média na tzv. soft news a akční žurnalistiku. Obdobně dynamika zpravodajství vykazuje některé zajímavé charakteristiky: zprávy nejsou pojímány jako kontinuální reporty s následnou investigativní žurnalistikou, ale přinášejí pouze jednorázová sdělení bez návrhu na řešení.

V otázce role médií jako „hlídacího psa demokracie“ lze vyslovit obavy plynoucí z přímého vlivu zájmových skupin a tzv. názorových vůdců (koncept *opinion leaders*) na mediální produkci. K těmto subjektům, které se podílejí na záměrném nastolování agendy médií, vytváření tzv. spirály mlčení (posilují názory většiny na úkor názorů menšiny, která pak není motivována své názory sdělovat) a dalších typech „pokřivení“ komunikace, lze zařadit korejské čeboly nebo skupiny vlivných konfuciánů.

2.1.3 Internet a ostatní média

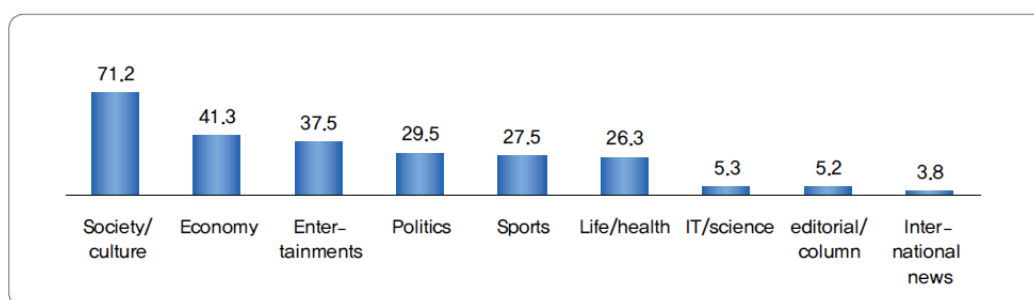
Výsadní postavení internetu v korejské mediální krajině lze demonstrovat na příkladu užívání médií pro zpravodajství. Z tabulky č. 1, která ukazuje popularitu různých typů

zpravodajských médií dle věku a pohlaví, vyplývá, že internet je po televizi druhým nejvyhledávanějším zpravodajským médiem. Rozdíl mezi dvacátníky, kteří vyhledávají zprávy na internetu a těmi, kteří je sledují v televizi je jen něco přes 7 %. Nejčastěji vyhledávané zprávy na internetu však na rozdíl od zpráv o politice, které přináší titulní stránky hlavních deníků, reflektují zejména kulturu, společnosti, ekonomiku nebo lze jejich obsah považovat za zábavný. Jak ukazuje tabulka č. 2 znázorňující obsah nejčastěji vyhledávaných internetových zpráv, jen necelá třetina čtenářů vyhledává politické zprávy.

Tabulka č. 1 – Nejpoužívanější zpravodajská média (v %). [Zdroj: 2009 Survey on the Internet Usage¹⁴]

		TV	Internet	Newspaper	Radio	Magazine
Gender	males	96.6	78.7	57.4	15.8	7.5
	females	97.6	73.9	43.6	14.9	13.8
Age	6-19	97.4	75.8	20.0	5.7	12.5
	20s	95.9	88.4	57.2	14.7	13.3
	30s	96.7	81.2	62.2	19.6	10.0
	40s	97.1	71.9	64.7	21.0	8.0
	50s	98.0	63.1	66.7	21.4	7.4
	60 and over	99.5	48.5	45.4	12.6	5.8

Tabulka č. 2 – Obsah internetových zpráv (v %). [Zdroj: 2009 Survey on the Internet Usage¹⁵]

¹⁴ *isis.kisa.or.kr* [online]. 2010 [cit. 2010-02-14]. 2009 Survey on the Internet Usage. s. 20. Dostupné z WWW: <<http://isis.kisa.or.kr/eng/board/?pageId=040100&bbsId=10&itemId=310>>.

¹⁵ *Ibid.*, s. 22.

2.2 Vývoj internetu

2.2.1 Historicko-technické momenty

Často zmiňovaný fakt, že Korea je jednou z nejprosít'ovanějších zemí na světě nesouvisí jen se současnou dobou, kvapně se vyvíjející technologií a velkou účastí Korejců na tomto procesu, ale zejména s počátky internetu v Koreji. Chon (2005) ve své studii (viz příloha č. 1) mapuje technologický vývoj internetu v Koreji, který se datuje do roku 1982, kdy byl počítač Soulské národní univerzity spojen s jiným počítačem v Korejském institutu Elektronické technologie (KIET) pomocí internetového systém SDN. O rok později k těmto dvěma počítačům přibyl třetí umístěný na na univerzitě KAIST, což vytvořilo první relativně stabilní počítačovou síť.

Stejného roku byly tyto počítače připojeny k mcvox v Holandsku a o několik měsíců později také k počítačům v USA, čímž bylo v roce 1983 vytvořeno první internetové spojení Koreje a okolního světa. Probíhalo sice na bázi mezinárodních telefonních linek, a tak bylo velice nákladné a umožňovalo pouze elektronickou poštu (tj. neposkytovalo přístup na FTP adresy a velká data musela být posílána poštou na magentických páskách), ale znamenalo první velký krok. Do roku 1985 již byl vytvořen emailový program s editorem korejštiny s názvem hvi.

Významným počinem bylo v roce 1986 přidělení první IP adresy Koreji (128.134.0.0), čímž bylo umožněno používání domény .kr a korejský internet se tak otevřel mezinárodním přístupům. S tím souvisí i vytvoření Komise pro akademickou síť (Academic Network Committee) – vůbec první instituce vytvořená za účelem organizace a kontroly internetu. Tato komise byla později přejmenována na Korea Network Committee (KNC) a dále na Number and Name Committee (NNC). Pro ilustraci aktivní a vůdčí role Koreje na světovém internetovém poli lze uvést, že jedna z prvních konferencí o internetu v roce 1985 Pacific Computer Communications Symposium se konala v Soulu a sdružila 300 internetových expertů z celého světa.

Během první poloviny 90. let minulého století se internetová technologie dramaticky proměňuje na tzv. World Wide Web a Korea otvírá svoji první internetovou stránku cair.kaist.ac.kr na univerzitě KAIST v roce 1993. Ve druhé polovině 90. let se pak internet

stává dostupným pro jedince a také místem pro podnikání. Prvním poskytovatelem internetového připojení v Koreji byl KORNET, následován DACOM InterNet službou od firmy Dacom. Pro následující vývoj je důležitá zejména možnost širokopásmového internetu, která z Koreje udělala pravý internetový národ, a poptávka po službách typu PCbangs, on-line počítačových her apod. vyvolaná především tzv. *vlnou Starcraft* v roce 1998.

2.2.2 Institucionalizace internetu

Již od počátku vývoje internetu bylo patrné, že je třeba užívání internetu opatřit vhodnou legislativou a organizaci internetu institucionalizovat. Zákon o rozšiřování a používání internetu z roku 1986 ustanovil Komisi pro řízení sítí (Committee on Management of Networks) a pověřil Ministerstvo vědy a technologie a Soulskou národní univerzitu spravováním dvou hlavních sítí KREN a KREONet. Následovaly další instituce dohlížející zejména na registraci domén, využívání internetu pro komerční účely, ochranu uživatelů a další, jak lze vyčíst z přílohy č. 2.

V poslední dekádě se nejvýznamnější a nejvlivnější z těchto institucí staly Korea Information Security Agency, National Internet Development Agency of Korea a IT International Cooperation Agency, které se v červenci roku 2009 spojily pod jednu zastřešující a v podstatě hegemonní instituci s názvem Korea Internet & Security Agency. Jak je deklarováno v úvodníku internetových stránek, jejím posláním je „Poskytnout pro uživatele internetu cestu do vlídného a digitálního světa.“¹⁶

2.3 Statistiky užívání internetu

Statistika a výzkumy týkající se užívání internetu jsou pochopitelně poplatné kritériím, které zohledňují. Pro tuto práci byla použita data z loňského výzkumu Korejské internetové a bezpečnostní agentury (Korea Internet & Security Agency, KISA), která poskytuje komplexní informace o uživateli internetu, jejich skladbě a jednotlivých

¹⁶ *Nida.or.kr* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. KISA. Dostupné z WWW: <<http://nida.or.kr/kisa>>.

uživatelských vzorech.¹⁷ Dalšími zdroji mohou být statistiky internet mapujících portálů technorati.com, news.netcraft.com.

Roli internetu v Koreji se také letos v březnu věnovala rozhlasová stanice BBC v rámci projektu *Super power of the Internet - Off and On – Internet in Nigeria and South Korea*, ve kterém reportéři pozorovali, jak si soulská rodina poradí bez internetu a naopak jak lidé z malé nigerijské vesnice, kam není zaveden ani vodovod, budou reagovat na novou technologii. Výsledky z Koreje ukázaly, že internet je v dané korejské rodině opravdu silně intergován do mnoha aspektů jejich života: volných aktivit, vzdělání, dopravy, bankovníctví, nakupování, socializace. Matka, která trávila asi 3 hodiny dopoledne surfváním po internetu přiznala, že si nyní bez přístupu k internetu dala čaj se sousedy a že si uvědomila, jak čas strávený na internetu je vlastně velmi osamělým časem.¹⁸

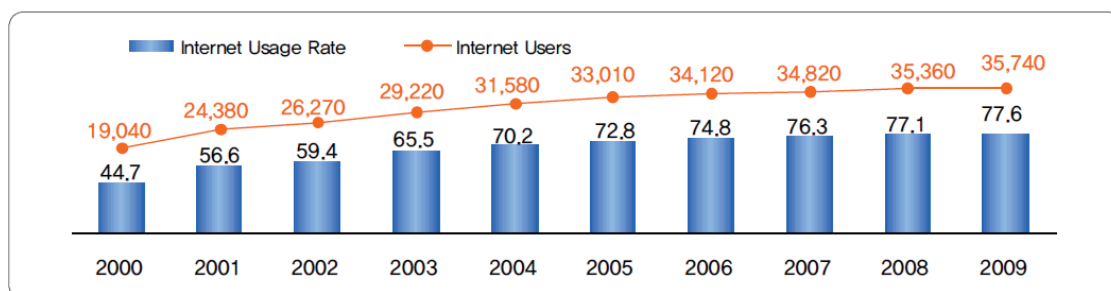
2.3.1 Míra používání internetu

Podle výše zmíněné studie KISA používá v roce 2009 internet v Koreji o 0.7 % více občanů než v roce 2008, což činí 77.6 %. Korea je tak zemí s nejvyšší penetrací internetu v Asii, následována Japonskem (75.5 %) a Singapurem (72.4 %). Jak je patrné z tabulky č. 3 znázorňující vyvoj míry užívání internetu od roku 2000, vzestupný trend není od roku 2000 přerušen, ale v roce 2009 byl oproti roku 2008 nejmenší za celé měřené období. V závislosti na věku lze vysledovat významný rozdíl mezi mladou, starší a nejstarší generací uživatelů. Zatímco mezi 100 náctiletými je minimálně 99 uživatelů internetu, mezi čtyřicátníky jich je jen něco málo přes 80 a z první poválečná generace pravidelně užívá internet jen asi polovina, jak je patrné z tabulky č. 4.

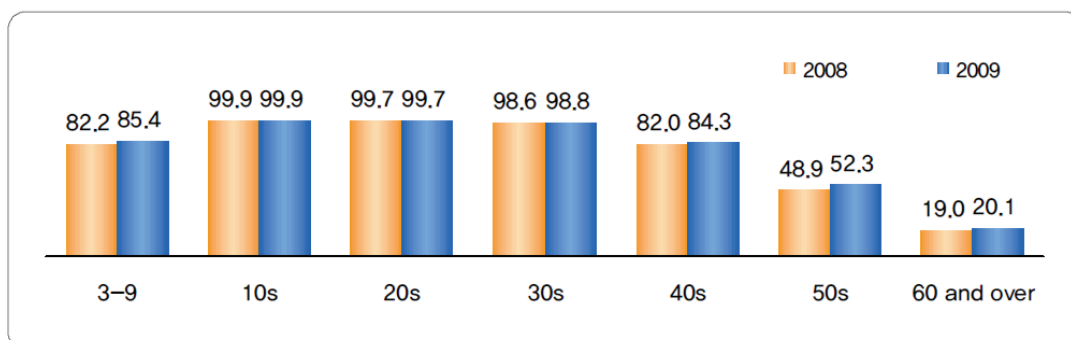
¹⁷ Výzkum probíhal pomocí face-to-face rozhovorů na vzorku 30 000 domácností (73 136 osob) po dobu tří měsíců s důvěryhodností 95 %. *Isis.kisa.or.kr* [online]. 2010 [cit. 2010-02-14]. 2009 Survey on the Internet Usage. s. 20. Dostupné z WWW: <<http://isis.kisa.or.kr/eng/board/?pageId=040100&bbsId=10&itemId=310>>.

¹⁸ *Bbc.co.uk* [online]. 2010 [cit. 2010-04-14]. SuperPower. Dostupné z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/worldservice/specialreports/superpower.shtml>>.

Tabulka č. 3 – Vývoj míry užívání internetu (v % a tis.). [Zdroj: KISA, 2009 Survey on the Internet Usage, s.2]

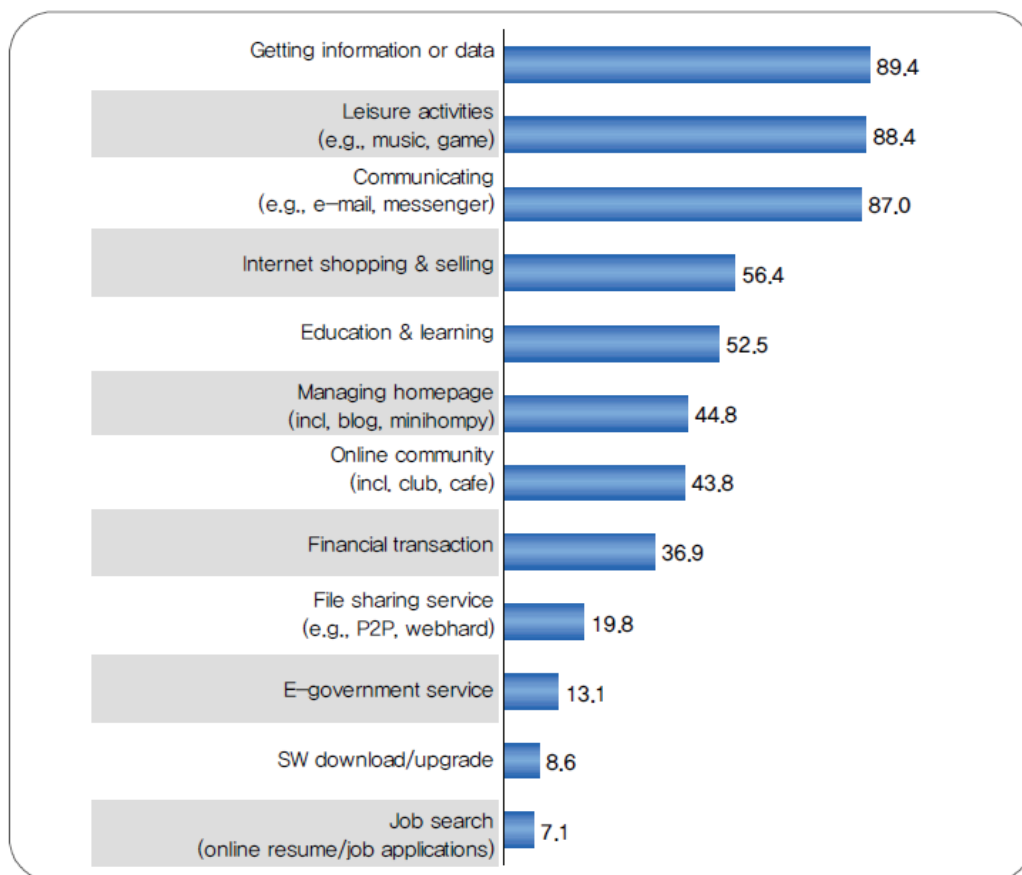
Tabulka č. 4 – Míra užívání internetu dle věku v roce 2008 a 2009 (v %). [Zdroj: KISA, 2009 Survey on the Internet Usage, s.4]

2.3.2 Uživatelské vzory

Z výzkumu KISA v roce 2009 lze dále zjistit, že Korejci nejčastěji užívají internet doma, typické PC bangy lákají asi 11 % internetových uživatelů. Týdně stráví Korejec na internetu v průměru necelých 14 hodin a jak lze vyčíst z tabulky č. 5, jeho nejsilnějším motivem je snaha získat informace a komunikovat (nejvíce email, blogy – viz kapitola 3.2 Blogging, chatting a další). Fakt, že sedm z deseti Korejek pravidelně nakupuje on-line, odpovídá výše zmíněným výsledkům BBC projektů o důležitosti internetu pro běžné činnosti domácnosti.

Tabulka č. 5 – Motivy užívání internetu (v %). [Zdroj: KISA, 2009 Survey on the Internet Usage, s.7]

3. DŮSLEDKY INTERNETU V KONTEXTU KOREJSKÉ SPOLEČNOSTI

Již z úvodní kapitoly o důsledcích nových médií vyplývá, že internet rozehrává otázku vzniku svébytného prostoru – paralelního světa, ve kterém lze více či méně obdobně jako v tom reálném existovat, komunikovat, sdružovat se, sdílet názory a demonstrovat své postoje. Ve spojení s fakty, uváděnými v kapitole druhé, o vysoké penetraci internetu, jeho vůdčí zábavní funkci a náchylnosti především mladší generace k jeho každodennímu a soustavnému užívání lze předpokládat, že k této participaci na kyber-prostoru bude v Koreji docházet ve zvýšené míře.

Důsledky internetu v korejské společnosti se staly předmětem mnohých sociálně-vědeckých studií a většina z nich považuje vliv internetu za všudypřítomný a určující pro mnohé občanské i individuální aktivity, jakými jsou např. občanská žurnalistika, aktivity demonstrující přímou demokracii (stávky a demonstrace) nebo blogging a účast na sociálních sítích.

3.1 Občanská žurnalistika

3.1 Charakteristika a vznik

Jak již bylo uvedeno výše, internet a jiné technologie mohou aktivitami, které nabízí ovlivňovat demokracii zvýšením produkce, sdílením a hromaděním informací. Jedním z příkladů takových aktivit je občanská žurnalistika (citizen journalism). Tento typ on-line žurnalistiky je charakterizován aktivitami běžných občanů jako reportérů namísto profesionálních žurnalistů. Tento koncept využívá interaktivních technologií Webu 2.0, které dovolují čtenáři, reportérovi a v některém případě i profesionálovi komentovat zprávy, debatovat a diskutovat způsobem, který tradiční média nedovolují. Zprávy, které taková občanská žurnalistika přináší jsou pak většinou více osobní a lokalizované.

Občanská žurnalistika je koncept, který se zaměřuje na posilování senzitivity masových médií k potřebám a problémům běžných občanů. První takové žurnalisty lze chápat

jako období advokátů a začátek občanské žurnalistiky obecně jako důsledek hlubšího problému ve vztahu mezi novinami a jejich audiencí. (Kern a Nam, 2009: 640)

Kern a Nam uvádějí možné příčiny vzniku občanské žurnalistiky v Koreji. Zaprvé je to vysoká koncentrace masových médií, kterou lze označit jako dědictví více než dvou dekad militantní vlády, jejíž konec přinesl nejen zrušení restrikcí týkajících se počtu novin na trhu, ale zejména rapidní vznik dalších médií. Po asijské krizi v druhé polovině 90. let bylo však zkušeno přes 30 procent pozic žurnalistů, což způsobilo vysokou koncentraci zkušených novinářů bez práce. Druhým důvodem je pokračování penetrace širokopásmové internetové technologie, podporované mimo jiné i vládou Kim Tã-džunga v roce 1998. Ta přinesla do hry dva zásadní faktory: levnější přístup pro veřejnost a interaktivitu. Posledním důvodem je podle Kerna a Nama expanze vyššího vzdělání v 80. a 90. letech, která konstituovala novou akademickou elitu s vysokým kulturním potenciálem. (2009: 642-647)

3.1.2 OhmyNews a jiné příklady

Instituce, které řadíme k občanské žurnalistice lze typizovat následovně: zaprvé to jsou neziskové a neprofesionální alternativní mediální projekty typu watchblogu *Urimodu* z roku 1999, který byl založen mladými akademiky, aby sledoval konzervativní deník Chosun-Ilbo. Zadruhé k nim lze počítat internetové noviny blízké odborovým a jiným občanským organizacím, např. *NGOtimes*, *Newsjoy*, *Chamsesang*. A konečně jsou to internetové noviny se silným komunitním charakterem, z nichž nejvýznamějšími jsou *Ohmynews* a *Pressian*. Na základě analýzy o věrohodnosti těchto internetových zpravodajských webů popisují Kima a Johnson (2009) významný posun v důvěryhodnosti mezi médii: zpravodajským webů věří čtenáři v politických otázkách mnohem více než tradičním médiím.

OhmyNews je internetový zpravodajský server, který již po roce své existence v roce 2001 dosáhl míry 2,7 milionu zobrazení denně. Přispívá do něj přes 30 000 běžných občanů (tzv. *news guerrillas*). Než jsou zprávy uveřejněny, edituje je žurnalista-profesionál, aby ověřil jejich správnost. Od svého vzniku hodnotí tento web názoroví vůdci jako jednu z korejských nejvlivnějších zpravodajských relací. *OhmyNews* jsou světově první a nejinteraktivnější on-line noviny, jsou považovány za zlatý standard občanské žurnalistiky, za motor transformace žurnalistiky 20. století a symbol alternativní žurnalistiky začátku století nového.

3.2 Blogging

3.2.1 On-line kavárny

Obdobné blogům, resp. jejich kolektivní podobou, jsou tzv. on-line kavárny, které lze charakterizovat jako instituce kyber-prostoru. Jsou místem pro setkávání lidí a lze je označit za „náměstí“ v moderním stylu. Hlavním rozdílem mezi takovým náměstím on-line a náměstím reálným jsou samozřejmě technologické aspekty, které umožňují účastníkům on-line náměstí „slyšet“ vše, co ostatní účastníci „říkají“, na rozdíl od reálných náměstí, kde komunikace probíhá v přímé interpersonální podobě.

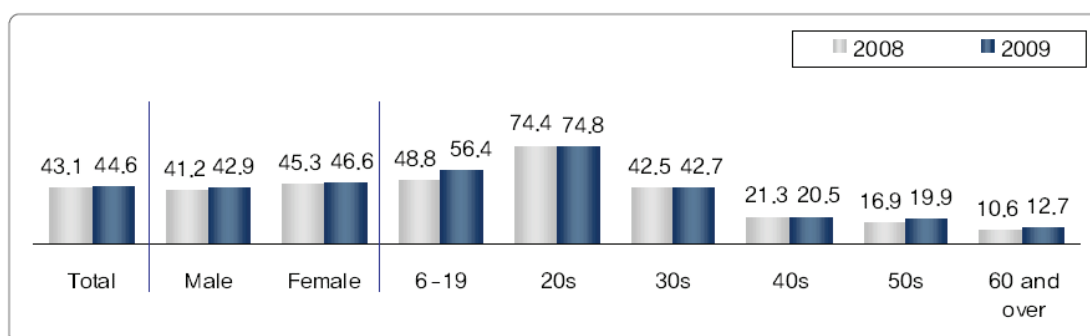
V Koreji můžeme vysledovat dva hlavní servery, které poskytují prostor on-line kavárnám, a to *Daum* – 7.4 milionů kaváren¹⁹ – a *Naver*. Založit takovou on-line kavárnu na portálu *Daum* je velmi jednoduché, stačí k němu emailový účet u *hanmail.net* a technicky zvládnout „otevření“ kavárny, jejíž velikost není omezená ani počtem členů ani tématem. Tyto on-line kavárny sdružují lidi s obdobnými názory a zálibami, a tak není divu, že jsou velmi populárním a vyhledávaným místem pro reklamní agentury.

3.2.2 Blogy a blogeři – statistika

Ze závěrů průzkumu KISA v roce 2009 uvedených v tabulce č. 6, který porovnává míru blogerů v letech 2008 a 2009 v závislosti na věku a pohlaví, vyplývá, že téměř tři čtvrtiny internetových uživatelů v rozmezí 20-30 let si vedou svůj blog. Více než 35 % z nich ho aktualizuje denně a v průměru bloger utratí 4 000 wonů měsíčně (nákup vstupních melodií pro návštěvníky, aplikací a obrázků). Průměrná návštěvnost blogů je asi 40 osob denně. Mezi hlavní motivy blogerů, jak je patrné z tabulky č. 7 znázorňující motivy vedení blogu, patří socializace (přes 50 % blogerů) následovaná potřebou sdílet informace, zájmy a názory a touhou zaznamenávat svůj denní život.

¹⁹ *Internetworldstat.com* [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. South Korea. Dostupné z WWW: <<http://www.internetworldstats.com/asia/kr.htm>>.

Tabulka č. 6 – Míra vedení blogu u internetových uživatelů dle věku a pohlaví v roce 2008 a 2009 (v %). [Zdroj: KISA, 2009 Survey on the Internet Usage, s.72]

Tabulka č. 7 – Motivy psaní blogu (v % vůči blogerům). [Zdroj: KISA, 2009 Survey on the Internet Usage, s.77]

	Socializing	Leisure activities or sharing information on personal interests	Recording daily life	Sharing interesting text, photo, video, etc.	Sharing work/study related information	Self-expression or PR	Expressing or sharing opinions on current issues	Economic activities
male	51,0	37,8	35,7	30,0	31,8	7,5	4,7	1,1
female	53,9	43,5	40,5	33,2	24,0	8,0	2,7	0,8
6-19	51,8	35,9	33,2	31,1	24,7	6,4	2,2	0,3
20s	63,3	46,9	46,5	36,4	33,3	9,4	4,0	0,8
30s	49,7	42,0	40,8	32,6	28,2	8,7	4,6	1,3
40s	38,7	29,2	31,0	24,3	27,5	6,5	6,0	2,2
50s	24,7	43,1	17,5	13,7	19,3	3,5	4,0	2,5
60 and over	29,5	48,2	11,5	10,9	4,7	4,2	2,5	1,2

3.3 Sociální sítě

Problematikou sociálních sítí se v poslední době kontinuálně zabývají vědci z nejrůznějších oblastí. Mnoho studií již prokázalo přímý vliv on-line sociálních sítí na strukturu mezilidských vztahů i osobnosti jedince. Korea je jednou ze zemí, která si vytvořila svoji unikátní sociální síť, jež (obdobně jako v Rusku vkontaktel.ra, v USA myspace.com, čínský renren.com) je na domácí scéně populárnější než jakákoliv jiná (např. facebook).

Tato sociální síť s názvem Cyworld²⁰ vytváří on-line komunitu, která sdružuje prakticky každého dvacátníka v Koreji a dohromady přes čtvrtinu populace.²¹ Jedinci k ní jsou připojeni pomocí tzv. minihompy (mini homepage), jejichž struktura je velmi podobná světovým sociálním sítím typu facebook, tj. má svoji nástěnku, na kterou lze psát vzkazy, umísťovat fotogalerii a multimédia apod. Specifickým aspektem je zpoplatněná služba speciálních efektů, např. hudby nebo barevného pozadí, které si lze zakoupit on-line bankovníctvím nebo přes telefonní účet (viz podkapitola 2.3 Statistiky užívání internetu – Průměrné náklady na vedení blogu). Toto specifikum lze interpretovat jako významný fenomén, který pomocí vzájemné péče (kupování on-line dárků přátelům) a jisté estetiky procesu sdílení pomáhá socializovat technologický prostor.

3.4 Posilování přímé demokracie

3.4.1 On-line komunity a off-line demokracie

*"For the people of the world, the Net provides a powerful means for peaceful assembly. Peaceful assembly allows people to take control of their lives, rather than that control being in the hands of others."*²²

V poslední době se setkáváme s mnohými analýzami vlivu internetu na přímou demokracii. Většina těchto studií obhájí názor, že výše vyložené aktivity on-line komunit umožňují aktivní účast na veřejných záležitostech, čímž se internet stává poskytovatelem větší svobody a ve výsledku způsobuje větší míru angažovanosti, interaktivity a konečně demokratizace. Jestliže si Korejci o problémech „povídají“ online, zakládají on-line kavárny, aby sdružili lidi se zájmem o danou věc, debatují tam a ve výsledku se i odhodlají k nějaké činnosti, pak je nutno internet označit jako paralelu přímé demokracii athénskému typu, nebo

²⁰ Cy ve jméně může znamenat zkratku slova *cyber* (kyber, kybernetický) nebo slovní hříčku reflektující korejské slovo *sai*, které lze přeložit jako *mezi*.

²¹ Cyworld. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 5. dubna 2005, last modified on 4. června 2010 [cit. 2010-06-14]. Dostupné z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Cyworld>>.

²² Hauben, 1997: 15.

situaci po Francouzské revoluci, říkají Michael a Ronda Haubenovi ve své studii o světě tzv. netizens²³ (1995).

Lze tedy předpokládat, že ona interaktivita internetu v porovnání s pasivitou jiných médií pomáhá přemýšlet, reflektovat události, diskutovat s ostatními a přehodnocovat vlastní názory. Zdá se, že internetu neunikne žádná důležitá skutečnost, což nám umožňuje více si uvědomovat to, co se kolem nás děje. S přihlédnutím k níže zmíněným konkrétním událostem se lze domnívat, že internet vytváří systém konstantní politické odpovědnosti, neboť politické instituce mají přehled o tom, co si o nich občané myslí. Vzájemné konflikty a nepochopení jsou okamžitě „vyjednávány“ a nátlak on-line komunit předchází politické zvůli.

Důležitý je také dopad tohoto přímého vlivu internetu na mladou generaci, která se více než kdykoliv předtím stává aktéry politického diskurzu. Tato on-line zkušenost jako alternativa k off-line zkušenosti dokáže vzdorovat klasickému hierarchickému uspořádání korejské společnosti i těžkopádnému mezigeneračnímu dialogu daného konfuciánskými tradicemi: kyber-občané nejsou charakterizováni věkem ani postavením, mají společné jen to, že jsou jednoduše on-line. Tím lze popsat roli internetu na utváření post-konfuciánského (post-tradičního) vnímání společnosti.

3.4.2 Protivládní demonstrace, volební kampaně a jiné prvky přímé demokracie

Ronda Hauben (x, *The Rise of Netizen Democracy*) uvádí mnohé případy vlivu internetu na posilování přímé demokracie v Koreji v poslední dekádě, z nichž nejvýznamější se váží k roku 2002. Jedním z nich je využití internetu při **fandění v rámci World Cup 2002**. *Red Devils*, fan klub korejského národního fotbalového týmu vytvořený jako on-line komunita začátkem roku 1997, využil internetu jako informačního kanálu o zápasech, pomocí kterého mohli získat všichni fanoušci okamžité informace o událostech na hřišti a mohli také komentovat výkony hráčů a sdílet své vzrušení ze hry.

S rokem 2002 také souvisí **protiamerické svíčkové protesty** (candlelight vigils) vyvolané nehodou amerického vojenského vozidla ve vesnici nedaleko Soulu, při které přišly

²³ Slovo *netizen* vzniklo spojením slov *net* a *citizen* a lze ho přeložit jako *kyber-občan*. Jeho používání zavedli Michael a Ronda Haubenovi, profesori University of Columbia v USA.

o život dvě 14leté šolačky. Tato nešťastná letní událost podpořená mlčením tří největších deníků (zprávu jako první přinesl web OhmyNews) mobilizovala stovky tisíc lidí k protestům proti USA. V listopadu téhož roku 2002 reagovaly on-line komunity na propuštění původně obviněných vojáků uspořádáním obrovských demonstrací, které byly svolávány pomocí OhmyNews a které se za velké účasti rozšířily do mnoha měst a jejichž účastníci požadovali mimo jiné revizi smlouvy mezi Koreou a USA o pobytu amerických vojsk na území Koreje. (Song, 2007)

Dalším příkladem je fenomén **role internetu v prezidentských volbách v roce 2002**, který je podle Rony Hauben nejdůležitější manifestací vlivu on-line komunit na politické dění v Koreji. Zprvu málo populární prezidentský kandidát No Mu-hjōn (Roh Moo-hyun) založil pro podporu své volební kampaně internetovou stránku, která brzy začala sdružovat jeho příznivce a vedla k založení fan klubu zvaného Nosamo²⁴ v roce 2000. K datu voleb v něm bylo zaregistrováno na 70 000 příznivců. (Fish, 2009: 50) Na jaře roku 2002 byl pak No Mu-hjōn zejména díky popularitě získané systematickou internetovou kampaní a internetovým aktivitám fan klubu Nosamo zvolen za hlavního kandidáta Millennium Democracy Party (MDO), čímž se otevřela přímá cesta k možnému zvolení prezidentem, ke kterému také pak v prosinci toho roku došlo.

Mezi další případy lze také řadit vznik internetových petic (např. internetová demonstrace za zrušení školních nařízení týkajících se účesů na nocut.iddo.net), které podepisují desítky tisíc lidí, nebo vznik vládních on-line fór. Tato fóra reflektují vliv uživatelů internetu na strukturu vládních institucí (web Národního shromáždění, ministerstev, ale i kancelář prezidenta, neboť na nich svými příspěvky a debatami na oficiálních stránkách těchto institucí prezentují nespokojené názory, na které musí úředník reagovat (povinnost reagovat je kodifikována vnitřními směrnici). Taková reakce pak může „zapracovat“ nespokojené názory občanů a celý proces tak vytváří systém kontinuální kontroly mezi občany a státní sférou.

²⁴ Název *Nosamo* reflektuje první dvě písmena kandidátova jména (No) a slov milující (sa) a setkání či spolek (mo).

4. KONTROLA INTERNETU JAKO NÁSTROJ MEDIÁLNÍ CENZURY V KOREJI

4.1 Svoboda médií

Korea je podle Fische (2009: 12) téměř modelovou demokracií: má svobodné volby, občanům jsou přiznána lidská práva, rozhodovací síla je rozložena mezi moc zákonodárnou, výkonnou a soudní, lidská práva jsou garantována ústavou. Ovšem již výše zmíněné současné problémy médií naznačují, že nejde o demokracii perfektní. V politice stále přetrvávají problémy, které ovlivňují mnohé aspekty života (regionalismus, ideologická polarizace, korupce, slabé politické strany a silný prezident a další). Těmito aspekty korejské politické situace lze vysvětlit, proč některé cenzurní zákony z dob před-demokratické Koreje stále přetrvávají a proč pod heslem „ochrany občanů“ dochází k vytváření mediální legislativy nové.

4.1.1 Období studené války

Vztah mezi svobodou projevu a tiskem v Koreji nazval již v roce 1986 odborník a novinář Youm *nekončící vleklou válkou (never-ending tug of war)*. (1986: 868) Koreu za období vlády tří diktátorských režimů charakterizuje neustálé omezování svobody tisku, které vrcholí érou Čchön Tu-hwana (Chun Doo-hwan). Hned v roce 1948 vydává I Süng-man (Lee Sung-man) dekret zakazující články, které pomlouvají vládu, čímž je prakticky udán směr vývoje svobody tisku až do roku 1987. Po potlačení povrstání v Kwanju a nástupu generála Čchöna nastává mediální „doba temna“. V rámci tzv. purifikace je propuštěno nebo perzekuováno množství žurnalistů a naopak vznikají nové posty v nově založených a vládou plně ovládaných periodických. Za své vlády stihl Čchön vydat Základní zákon o tisku a Směrnice tisku (Basic Press Act - BPA, Press Guidelines), které vymezovaly, co je veřejným zájmem, tj. o čem je dobré psát. (Youm, 1989: 53-54)

4.1.2 Rok 1987 a jeho důsledky

Sedmnáctidenní studentské demonstrace v roce 1987 přinesly spolu s počátkem demokratizace také konec padesátileté cenzury. Prezident No Tchä-u (Roh Tae-woo) ve své osmibodové deklaraci s návrhem demokratických reforem přináší kromě jiných

demokratických výdobytků (přímá volba prezidenta) také svobodu médiím. Tato deklarace byla jako součást nové ústavy ratifikována celonárodním referencem, čímž se občané jasně vyslovili pro svobodná média.²⁵

BPA je pak nahrazen Zákonem o periodickém tisku a Zákonem pro rozhlasové a televizní vysílání (Periodicals Act - PA, Broadcasting Act - BA). Ačkoliv nová legislativa obsahovala demokratické záruky, změny nebyly příliš komplexní, upozorňuje Fish. Nová ústava sice zaručuje svobodu projevu a shromažďování, nemá však podporu aktivního judikturního systému a je tudíž těžko aplikovatelná. Přesto lze po roce 1987 sledovat průběžné vytváření relativně svobodné legislativy. PA již neobsahuje formulaci o nutnosti naplňovat veřejný zájem, jež byla před 1987 hlavním kritickým bodem, na základě kterého byli novináři souzeni. Tato obecná deregulace samozřejmě vede k prudkému nárůstu tiskovin a tím i počtu novinářů: v roce 1989 vycházelo na území Koreje 65 deníků, což je oproti roku 1987 více než stoprocentní nárůst. (Fish, 2009: 33)

4.1.3 Devadesátá léta a přelom tisíciletí

Tímto však nekončí ona „vleklá válka“ mezi médiem a státem, což lze v 90. letech dobře pozorovat na chování prezidenta Kim Tä-džunga, který například neváhal obvinít novináře, kteří kritizovali jeho politiku *slunečního svitu*, z daňových úniků. Dále je významný vznik několika institucí a komisí kontrolujících média po nástupu prezidenta I Mjōng-baka (Lee Myung-bak), z nichž nejvýznamější je Korejská komise komunikačního standardu (Korean Communication Standard Committee – KCSC) dozorovaná Ministerstvem infrastruktury a telekomunikací (Ministry of Infrastructure and telecommunications – MIT), jejíž složení je uzpůsobeno tak, že má-li vládnoucí strana většinu v Národním shromáždění a pochází-li z ní i prezident, má tato strana automaticky 6 z 9 hlasů a je tedy přímo závislá na této vládnoucí straně.

²⁵ Referendum proběhlo 12. října 1987 a 93 % občanů se v něm vyslovilo pro navrhovanou deklaraci. (Fisch, 2009: 17)

4.2 Vývoj internetové legislativy

Fish (2009) rozděluje vznik internetové legislativy v Koreji do tří období. První je ohraničeno lety 1995 a 2002 a charakterizuje ho občasná blokování zahraničních stránek a výjimečné potrestání za nezákonné projevy související se stránkami korejským, druhé období pak pokračuje do roku 2008 a je ve vytváření nové legislativy mnohem více sofistikovanější. Vyvíjí účinné mechanismy, pomocí kterých mohou sami jedinci hlásit porušování internetových zákonů. Dále je zřízena řada byrokratických institucí, jejichž náplní je nepřetržitý monitoring a případné blokování stránek. Třetí období od roku 2008 až po současnost charakterizuje Fish zdvojnásobením snah o nové, široce působící a zcela specifické, zákony.

4.2.1 Období standardní kontroly 1995 – 2002

V roce 1995 je ustanoven Zákon o telekomunikacích (Telecommunications Business Act – TBA), který jako první na světě (Fish, 2009: 44) cenzuruje internet tím, že zakládá Komisi internetové etické komunikace (Internet Communications Ethics Committee – ICEC). Ta má 11 až 15 členů jmenovaných Ministerstvem informací (Ministry of Information) a operuje centra pro kontrolu internetu, doporučuje stažení a blokaci stránek, které pak ministerstvo pravomocně přikáže. Dále je také zřízena instituce jménem Cyber Patrol, která sdružuje dobrovolníky plnící obdobou roli jako ICEC.²⁶ V roce 2001 vchází v platnost Nařízení o filtrování obsahu (Internet Content Filtering Ordinance), které pravomocně kontroluje všechny ISP (Internet Service Providers) a má právo nařídít instalaci speciálních softwarových programů do ISP na veřejných místech (školy, PCbany apod.)²⁷

Rok 2002 přináší mimo jiné ústavní stížnost na TBA: Jistý student uveřejnil internetový článek kritizující Kim Ťa-džungovu politiku *slunečního* svitu, za což byl potrestán měsíčním odpojením z účtu a jeho příspěvek byl samozřejmě smazán. Ústavní soud měl přezkoumat ústavnost paragrafu 53 TBA, který zakazuje 'nevhodnou' (improper) komunikaci a který byl nakonec tímto soudem označen za neústavní, neboť zhodnotil slovo 'nevhodný'

²⁶ Jen v prvních několika měsících nařídila ICEC smazání přes 220 000 zpráv. (Fish 2009: 45)

²⁷ Obdobný systém uplatňuje s širší působností (všechny osobní počítače zakoupené po 2009) například také vláda Čínské lidové republiky. Je nazýván Green Dam Youth Escort a platí od července roku 2009.

jako příliš vágní na to, aby jeho definice byla univerzálně přijatelná. Novela zákona ho posléze nahradila slovem 'ilegální'. (Fish, 2009: 46)

Fish tuto fázi popisuje jako období standardní kontroly, neboť kromě několika málo výjimečných případů nezasahuje příliš do svobody projevu²⁸ a řeší zejména záležitosti týkající se jiných společenských jevů, například on-line gambling, pornografie apod. Dále je toto období signifikantní vznikem řady institucí snažících se o zkvalitnění internetového prostředí nebo o on-line bezpečnost související například s problémem osobních údajů. Mezi tyto instituce lze řadit třeba Centrum pro vyšetřování internetové kriminality (Internet Crime Investigation Center), Centrum pro internetovou závislost (Center for Internet Addiction), Korejské centrum spamové problematiky (Centrum Korea Spam Response Center) a další.

4.2.2 Období vlivného internetu 2002 – 2008

Jak již bylo uvedeno v podkapitole kapitole 3.4 a jak lze vysledovat z mnohých zdrojů (Kim, 2008; Fish, 2009; Kern a Nam, 2009), prezidentské volby v roce 2002 definitivně představily internet jako nejsilnější médium doby. Z hlediska internetové cenzury byla v prezidentských volbách 2002 i 2007 obzvláště důležitá činnost Národní volební komise (National Election Committee - NEC), která měla za úkol hlídat případné nezákonné předčasné kampaně nebo pomlouvání protikandidátů. V roce 2004 v jejím rámci vznikla také Komise pro rozvázné internetové volební zprávy (Internet Election News Deliberation Committee), jejíž činností je monitorovat internetový obsah porušující zásady NEC.

Jak je patrné z tabulky č. 8, NEC za pomoci „nájemných informátorů“ (NEC si najala asi jeden tisíc spolupracovníků na poloviční úvazek) nařídila během prezidentské kampaně v roce 2002 smazání více než 11 000 internetových příspěvků. Obdobě také NEC zakázala zpravodajskému webu OhmyNews vysílat diskuze s volebními kandidáty, neboť OhmyNews není registrovaný dle PA nebo BA, které jediné dovolují registrovaným médiím přenášet předvolební debaty. (Fish, 2009: 51)

²⁸ Toto se samozřejmě netýká incidentů, které lze soudit podle Zákona o národní bezpečnosti (National Security Act), který v důsledku omezuje svobodu projevu na internetu jak prohibicí severokorejských propagandistických stránek, tak jihokorejských stránek sympatizujících se severokorejským režimem.

2002 Presidential Election

	Press Charges	Request Investigation	Warning	Caution	Transmission	Request Deletion	Total
Total	1	47	6	3	0	11,399	11,456
Slander	0	40	1	0	0	8,625	8,666
Early Campaign	1	6	5	2	0	2,411	2,425
Other	0	1	0	1	0	363	365

Po zvolení prezidenta No se vzhledem ke vlivu, který měl internet na jeho úspěch, očekávalo uvolnění poměrů a mnozí věřili, že nový prezident prosadí avizované liberální reformy. Jak však vyplývá z jeho jednání i prohlášení na veřejnosti, No ze svých slibů ustupoval a liberalizaci legislativy označil jako 'obtížné řešit okamžitě' (difficult to handle immediately), jak píše Kim (2004). Mimo to se také stal prvním prezidentem v historii, který podal za svého funkčního období žalobu na hlavní deníky (jako médium takové, ne na konkrétní novináře) Chosun Ilbo, JoongAng Ilbo, Dong-A Ilbo and Hankook Ilbo pro pomluvu a ublížení na cti zveřejňováním nepodložených zpráv o jeho rodině (Kim, 2004) Proč tedy No, majíc spíše kladný vztah k internetu a neshody s tiskem, neprosadil žádné liberální reformy? Fish (2009: 81) předpokládá, že byl příliš slabým prezidentem, který nic nezmoohl proti opozičním stranám. Nabízí se také úvaha o jeho slabém mandátu, který nebyl vytvořen politicky, ale z vůle občanů (viz Nosamo a role internetu ve volební kampani v podkap. 3.4).

4.2.3 Internet v ohrožení: 2008 – současnost

Za vlády I Mjong-baka (Lee Myung-bak) jsou v souvislosti s postupem internetové cenzury podle Fische důležité tyto dvě události, které se odehrály v roce 2008: svíčkové protesty pro dovozu hovězího masa a sebevražda herečky Čchö Džin-sil (Choi Jin-sil). Protesty v ulicích Soulu požadující odstoupení prezident I Mjong-baka, které byly svým rozsahem největší od roku 1987 a které trvaly po dva měsíce prakticky denně, byly organizovány právě on-line komunitami zejména v on-line kavárně Agora na portálu Daum. Obdobně sebevražda oblíbené herečky byla vyvolána kritickými pomluvami, které se rozšířily na internetu a které způsobily značný společenský tlak na její osobu. Následovaly sebevraždy dalších populárních osob všeobecně vysvětlované právě vlnou on-line urážek. (Fish, 2009: 83-85)

4.2.3.1 Zákon pravých internetových jmen

Zákon o internetových adresách (Law on Internet Address Management), který byl zaveden v roce 2004 a ustanovoval podmínku registrace (uvedení pravého jména a identifikačního čísla) uživatelů na stránkách s návštěvností větší než 300 000 lidí denně, byl z podnětu prezidenta I Mjong-baka revidován a v dubnu 2009 byl k němu přijat dodatek snižující tuto hranici návštěvnosti na pouhých 100 000 osob za den. Tímto snížením byl ovlivněn například portál google.com a jeho velmi populární stránka youtube.com. Spor mezi společnostmi Google a korejskou vládou o tento tzv. 'systém pravých jmen' (real-name system), který mimo jiné reflektovala i zahraniční média, znamenal řadu vyjednávání, ve kterých internetová společnost obhajovala svobodu projevu a korejská strana zase své zákony, které je třeba dodržovat, skončil zákazem komentovat videa a zveřejňovat videa nová pro neregistrované návštěvníky youtube.com z Koreje. (Tento zákaz lze však snadno obejít nastavením jiné země původu na samotné stránce.)

Z názorů mnohých on-line komunit se lze dočíst, že nespokojenost s tímto dodatkem, stejně tak jako s dalšími dopady tohoto zákona, např. na povinnost registrace všech účastníků on-line diskuzí o volebních kandidátech (Volební zákon § 82, čl. 6)²⁹, je velmi vysoká a korejské kyber-občané jsou si vědomi možného narušování svobody projevu. Příkladem může být občanská iniciativa proti tomuto systému pravých jmen sdružená webem freeinternet.or.kr, kde se lze v článku *Urinün wä intchönet silmjöngdze-e pandähanunga*³⁰ dočíst o důrazném nesouhlasu s aplikací tohoto systému a o přesvědčení, že takováto nařízení snižují možnost občanů účastnit se na politickém rozhodování (viz výše zmíněná nutnost registrace při diskuzích o volbách).

4.2.3.2 Zákon „tři varování“ proti pirátství

V březnu loňského roku byl v Koreji přijat zákon bojující proti internetovému pirátství, tzv. „zákon tří varování“ (three-strikes law). Ten zpravomocňuje Ministerstvo kultury, sportu a turismu (Ministry of Culture, Sports, and Tourism) po třech varováních pozastavit individuální internetové účty a nařídít zavření internetové stránky na max. 6

²⁹ *Freeinternet.or.kr* [online]. 19.11.2007 [cit. 2010-03-16]. *Urinün wä intchönet silmjöngdze-e pandähanunga*. Dostupné z WWW: <http://freeinternet.or.kr/webbs/view.php?board=noreal_1&id=12&page=1>.

³⁰ Ibid.

měsíců, pokud obsahují ilegálně nabytý, tj. pirátský, obsah. Tento zákon, který v Národním shromáždění prošel těsnou většinou, stanovuje, že sankce mohou být vykonány bez ohledu na to, jestli o nápravné řízení někdo (autor) požádá či nikoliv. Jeho aplikace je však technicky velmi problematická a také finančně náročná, neboť monitorovat celý obsah internetu na základě veřejného práva znamená procházet statisíce stránek denně a kontrolovat autorství jednotlivých produktů či sdělení.

4.2.3.3 Nový mediální zákon

Významnou událostí z hlediska vývoje celé mediální legislativy jsou tři nové mediální zákony z července 2009, při jejichž schvalování došlo k fyzickému násilí mezi poslanci, což fotkami i video reportážemi reflektovala světová média.³¹ Hlavní kritika těchto zákonů, které mají mimo jiné vytvořit podmínky pro privatizaci státních médií a jsou tedy v podstatě nastavené v duchu svobodných a na státu nezávislých médií, vychází z faktu, že těmito zákony bude umožněno tzv. inter-mediální vlastnictví (označováno někdy také jako horizontální mediální vlastnictví).

To je podle odborníků v současné (a z historického kontextu vyplývající) mediální krajině, která se, jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, nevyznačuje objektivní a investigativní žurnalistikou, hrozbou. Mezi dotčenými institucemi (asociace právníků, profesori žurnalistiky, majitelé médií) panují obavy, že s možností vlastnit více typů médií splyne ona alespoň částečná různorodost (velmi konzervativní deníky a liberálnější televizní stanice) v korejských médiích a že státem vlastněné televizní stanice budou prodány do vlastnictví konglomerátů, již tak dominujících ve většině hlavních průmyslech země.³²

³¹ RAMSTAD, EVAN. *Online.wsj.com* [online]. 23.7.2009 [cit. 2010-06-16]. Seoul Media Bills Pass After Brawl. Dostupné z WWW: <<http://online.wsj.com/article/SB124825738778771665.html>>.

³² Ibid.

4.3 Diskuze a budoucnost

4.3.1 Zahraniční hodnocení – RSF

Není s podivem, že výše vyložená internetová cenzura vzbuzuje zájem světových organizací, které si kladou za cíl bránit svobodu projevu. Organizace *Reportéři bez hranic* (Reportes sans frontières – RSF), která každoročně vydává report o vývoji internetové cenzury v jednotlivých zemích světa, řadí Koreu ke skupině zemí s „internetem pod dohledem“ (countries under surveillance) a popsala letos v březnu vývoj v zemi v roce 2009 následovně: Vláda Korejské republiky se za účelem udržení pořádku a po zkušenostech několika sociálních nepokojů, snaží zesílit cenzuru internetu zaváděním nových technologických metod a nové legislativy.³³

Letošní report také komentuje případ Minervy, uvádí celý jeho průběh, jak byl popsán v podkapitole 1.3, a naznačuje, že korejská vláda si zřejmě cení finančních trhů více než svobody projevu. Dále výroční zpráva obsahuje stručný výčet typů internetových stránek, které vláda zakazuje a které byly zmíněny v souvislosti s předchozí kapitolou (stránky s obsahem odporujícím NSA, on-line gamblingové stránky nebo stránky propagující sebevraždy).

4.4.2 Budoucnost internetu

Fish (2009: 91-93) optimisticky uvádí tři hlavní důvody, proč by trend narůstající internetové cenzurní legislativy neměl v Koreji dále pokračovat. Zaprvé je to technická stránka věci, která prakticky nedovoluje účinně aplikovat všechny legislativní požadavky (viz pirátský obsah apod.), nebo k tomu chybí institucionální kapacity (zaměstnávat desetitisíce kontrolů je jednoduše velmi drahé). Druhý důvod, který Fish uvádí, se týká zahraničních stránek, jejichž návštěvnost v Koreji stále stoupá a k jejichž omezování nemá korejská vláda pravomoce. Třetím faktorem v otázce internetové cenzury jsou změny v samotné korejské společnosti. Fish upozorňuje na zajímavý fenomén generace studentských protestů z roku 1987, která začíná v této době (čtyřicátníci a padesátníci) nabývat na sociální, ekonomické a politické síle a lze věřit, že se nesmíří s postupujícím omezováním. s dalším omezováním.

³³ Překlad a parafráze. *En.rsf.org* [online]. 2010 [cit. 2010-04-16]. Countries under surveillance - South Korea. Dostupné z WWW: <<http://en.rsf.org/surveillance-south-korea,36667.html>>.

5. PŘÍPAD MINERVA V ZRCADLE VLIVNÉHO INTERNETU

5.1 Vznik popularity blogu

5.1.1 Obsah příspěvků

Z předchozích kapitol je patrné, že od roku 2008, kdy Fish (2009) popisuje začátek třetí a nejzajímavější kapitoly ve vývoji korejské internetové cenzurní legislativy, se významnou měrou zvýšila citlivost společnosti k incidentům týkajícím se internetové svobody. Tento nárůst citlivosti lze vysvětlit jak vznikem nové legislativy, na kterou je třeba reagovat, tak stále stoupající důležitostí internetu jako každodenního média pro stále větší počet občanů. V souvislosti s nastupující globální finanční krizí lze také pozorovat mnohem citlivější přístup k ekonomickým otázkám a otázkám budoucího vývoje korejské ekonomiky.

Není proto překvapující, že když Minerva v březnu roku 2008 otevřel svůj blog v on-line kavárně Agora portálu Daum, kde začal zveřejňovat fundované ekonomické analýzy současné situace s prognózami situací budoucích, získal si během velmi krátkého času stabilní počet čtenářů. Zprvu jeho troufalé předpovědi o světě uprostřed ekonomické krize, rady o tom, kdy koupit dům, směnit dolary a další vyvolávaly spíše pobavení a údiv. Postupem času však jeho odhady potvrdila reálná situace a jeho blog se stal významným informačním střediskem pro všechny, kteří aktuální informace a hlavně laické vysvětlení složitých finančních procesů potřebovali. Nejznámější z jeho příspěvků byla kritika avizovaného plánu Korejské investiční banky (Korea Development Bank – KDB) odkoupit část jedné z největších amerických bank Lehman Brothers. Minerva velmi dobře odhadnul, co následovalo za několik málo týdnů poté, a to že KDB by touto transakcí ztratila desítky miliard dolarů.

5.2.1 Popularita, KOSPI a otázka identity

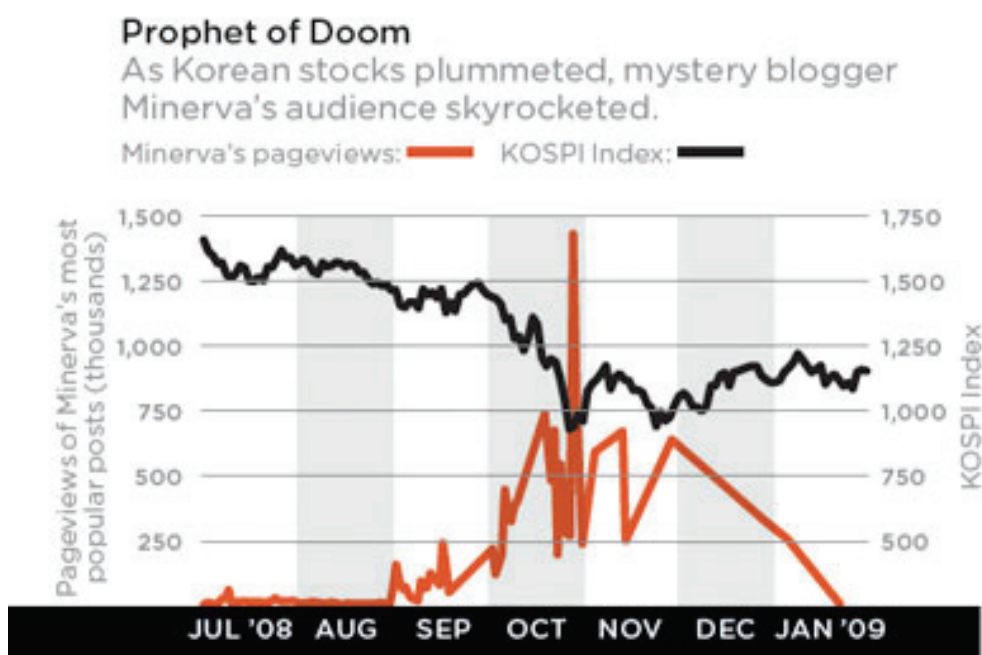
Od konce léta a začátkem podzimu 2008 byl jeho blog jedním z nejpoblárnějších v celém prostoru Agora.³⁴ Z grafu č. 8, který znázorňuje souvislost mezi poklesem indexu

³⁴ SCHWARTZ, Mattathias. The Troubles of Korea's Influential Economic Pundit. *Wired Magazine* [online]. 19. října 2009, [cit. 2010-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.wired.com/magazine/2009/10/mf_minerva/>.

KOSPI a návštěvností Minervova blogu, je patrné, že čím více index klesal, tím více lákal Minervův blog široké publikum. V souvislosti s tímto rapidním nárůstem, který samozřejmě reflektovala i média, vzrůstal zájem o samotnou osobu Minervy. Sofistikované ekonomické analýzy napovídaly, že je Minerva ekonomem, profesorem, člověkem se zkušenostmi v oblasti finančních trhů. Minerva však o své osobě nic nezmínil a později v průběhu procesu vysvětlil své původní úsilí zůstat v utajení, aby neztratil své soukromí, a také svůj motiv otevření blogu, který se zakládá na dobré vůli pomoci lidem orientovat se v aktuálních otázkách ekonomické krize a korejské ekonomické politiky

Od konce léta do začátku soudního procesu v lednu 2009 přicházelo v úvahu (a v médiích bylo debatováno) několik možných variant pravé identity pisatele. Nejzajímavější byla domněnka o tom, že Minerva může být vlivná a známá osobnost korejské politiky či ekonomie, která chce vyjádřit své názory, k čemuž má dostatek podložených informací („zřejmě je u zdroje“), avšak nemůže riskovat ztrátu tváře, která se v korejské společnosti tradičně nepřipouští, vyjádřením nesouhlasu s oficiální politikou vlády. Další představy hovořily o pěti až sedmi různých osobách, které hromadně či odděleně vytvářely Minervův blog. Žádné z těchto dohadů se při konečném šetření nepotvrdily a Minervou dnes rozumíme třicátníka Pak Tä-sönga (Park Dae-sung) (foto viz příloha č. 4).

Graf č. 8 – Vývoj indexu KOSPI a návštěvnosti Minervova blogu. [Zdroj: SCHWARTZ, 2009]

5.2 Soudní proces

Schwarz (2009) ve své analýze v on-line časopise Wired uvádí,³⁵ že byl Minerva začátkem října telefonicky osloven zástupcem portálu Daum a požádán o rozhovor s novináři. Následovaly další telefonáty a důraznější intervence i ze strany Ministerstva financí (což později ministr popřel), které vedly Minervu k rozhodnutí emotivní výzvou občanům „Musíme věřit v naději“ svůj blog ukončit. Několik dnů byl zadržen ve svém domě policií a na otázku „Jste Minerva?“ měl podle Schwarze odpovědět „Ano, jsem“.³⁶ Následovaly série výslechů se závažnými obviněními ze špionáže a záměrnému poškozování jak stability finančního trhu, tak dobrého jména korejské ekonomické politiky.

Jak hned po zveřejnění obvinění (7. ledna 2009) analyzují internetová i jiná média (viz odkazy v použité literatuře), paragraf 47 Zákona o elektronické komunikaci byl mnohými právníky (obzvlášť právníky ze Společnosti právníků pro demokratickou společnost – Korean Lawyers for a Democratic Society – a profesory práva předních korejských univerzit) označen za velmi vágní, neboť nedostatečně vysvětluje klauzuli „záměrné rozšiřování nepravé zprávy s úmyslem poškodit veřejný zájem“. Tento zákon tedy, ať jsou debaty o jeho ústavnosti jakékoliv, označil Minervu za viníka s možným trestem odnětí svobody až pět let. V únoru roku 2009 odvysílala korejská SBS (Seoul Broadcasting System) investigativní reportáž, ve které zkoumala, zda-li je Minerva pravým Minervou a podrobila ho důkladným ekonomickým testům. Je patrné, že více než postup státních žalobců zaujímaly pozornost médií právě otázky týkající se identity obviněného blogera. Souhrnně lze říci, že případu Minerva se věnovala snad všechna média v Koreji. Mezi médii s největší frekvencí zveřejňování zpráv patří kromě státní Yonhap News hlavně Naver News a OhmyNews, kde se zprávy v průběhu soudního procesu objevovaly aktualizované až pětkrát denně (viz seznam použité literatury).

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

5.3 Hodnocení

V rozhovoru, který byl poskytnut autorce práce, Minerva potvrzuje, že propuštěním z vězení pro něj celý případ vůbec neskončil. Státní žalobce podal proti rozsudku odvolání a do celé záležitosti vstupuje velká řada vlivů. Minervovi doposud není dovoleno dlouhodobě opustit zemi, a tak nemůže realizovat své plány a přání studovat ekonomii v USA nebo třeba v Japonsku. (publikované knihy viz příloha č. 3) Novinář Korea Times, který tento rozhovor zprostředkoval dodává, že úplné vyřešení soudního procesu bude trvat pravděpodobně ještě roky. Na otázku, co si myslí o internetové cenzuře v Koreji, Minerva odpovídá, že je to samozřejmě velmi komplexní problém, daný jak širokou penetrací internetu v Koreji, tak historickým kontextem (viz kapitola 4). Minerva vidí internet jako přelomové médium, které umožňuje lidem sdílet své názory a formovat komunity v prostoru, které není tak „na očích“ jako reálný svět, a věří v jeho sílu pro budoucí možnost větší participace na politickém dění, ale i možnost rozvoje individuálních a volných aktivit typu on-line dating.

V otázkách na detaily jeho případu zůstává Minerva bohužel ve velmi obecné rovině a neposkytuje konkrétní údaje o případných kontroverzích v jeho kauze. Na otázku možného propojení mezi politikou a soudním procesem Minerva vysvětluje klíčový problém ovlivnění státních žalobců vládou: Státní žalobci by měli s obviněními počkat na výsledky objektivního vyšetřování, což se však v současnosti v Koreji neděje a jako tomu bylo v jeho případě, na vyšetřování se nečeká a obvinění přicházejí podle Minervy často z příkazu vlády ihned po vypuknutí konkrétní aféry. Problém omezené nezávislosti vyšetřovacích útvarů, resp. jejich přímou závislost na okamžitém nařízení státních žalobců považuje Minerva za hlavní „nemoc“ velké řady procesů.

V souvislosti s obdivem, který si Minerva získal u řady korejských i zahraničních organizací zaměřujících se na podporu svobody projevu, jsem se ptala Minervy, zda-li se považuje za bojovníka za lidská práva. Na tuto otázku odpověděl stručně: Domnívá se, že v Koreji v současné době žádní takoví bojovníci nejsou, neboť „vymřeli“ spolu s ideály pravých bojovníků v 70. a 80. letech. Dodává, že od této doby nelze vysledovat v Koreji silnější demokratické pohnutky, přičemž vysvětluje, že demokracie je pro něj harmonie vládnoucí a ovládané vrstvy občanů. Minerva věří, že Korea potřebuje především kvalitní vzdělávací systém, který bude vychovávat studenty ke svobodnému myšlení a individuálnímu přístupu.

ZÁVĚR

Korea je často zmiňována v souvislosti se světovou úrovní informačních technologií. Vývojové trendy jsou podmíněny podporou výzkumu v této oblasti a kontinuální snahou o vytváření nových a dokonalejších produktů k ulehčení běžného života. S touto snahou také souvisí míra zapojení internetu do života občanů. Mnoho individuálních i společenských aktivit, které se tradičně odehrávaly ve společnosti, se nyní odehrává v on-line světě a za účasti on-line komunit. Tyto závěry jsou patrné už z výše uvedené statistiky míry a účelu používání internetu v Koreji a z konkrétních důsledků, které bylo možné v posledních letech pozorovat. Tyto důsledky jsou samozřejmě nutně reflektovány politickou mocí, která se tradičně snaží o využití různých prostředků k upevnění své moci a eliminaci nejrůznějších hrozeb. Za tímto účelem legitimizuje své jednání (vytváření nových legislativ k omezení řady sfér osobního i společenského života) prohlášením o hrozbě internetu pro bezpečnost a kvalitu lidského života.

V Koreji jsme byli v posledních letech svědky rapidního nárůstu internetové legislativy, která je významná především ne svoji kvantitou, ale kvalitativním rozsahem působnosti – ovlivňuje nejen velké internetové společnosti, ale i jedince při jeho běžném užívání internetu. Jako třeba užívání internetu, které bylo možné pozorovat u Minervy – z vlastních pohnutek a s cílem podělit se o své názory uveřejňoval články, které svou působivostí prakticky vytvořily širokou on-line komunitu kyber-občanů, kteří uctívali jejich „profesora“ a „hltali“ každé jeho nové názory. Otázka, jestli některé jeho komentáře opravdu vycházely z pravdivých zdrojů a jestli nebyly nesprávnou smyšlenkou vytvořenou v jeho mysli, je poněkud vedlejší. Důležitější je ta, jestli uživatel internetu může, nebo nemůže (bez úmyslu někomu ublížit) zveřejňovat, co se mu zlíbí.

Neboť jak bylo vysvětleno výše, při každé internetové komunikaci je nutné uvědomit si onen autonomní on-line „život“ mediovaného sdělení a jeho možné důsledky (např. ovlivnění finančních trhů). Jinými slovy specifika internetové komunikace dovolují oproti klasickým médiím mnohem širšímu publiku vnímat obsahy a nakládat s jejich informacemi po svém, což přirozeně ztenčuje možnosti tento „svěbytný“ produkt jakkoliv *ex post* ovlivnit (smazáním nedocílíme ne-existence internetového příspěvku – jiný uživatel ho již mohl zkopírovat a publikovat znovu). Otázka nutnosti těmto jevům nějak zabraňovat (např. preventivní legislativou) je tím aktuálnější všude na světě, nejen v Koreji.

POUŽITÁ LITERATURA

ABRAM, Stephen. Blogging: who are you reading? *Information Outlook* [online]. 2005, 9, [cit. 2010-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.thefreelibrary.com/Blogging:+who+are+you+reading%3f-a0132054812>>.

ARAT, Zehra F. Human Right and Democratic Instability in Developing Countries. *Policy Studies Journal* [online]. 1986, 15, 1, [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW: <<http://www3.interscience.wiley.com/journal/119496401/abstract?CRETRY=1&SRETRY=0>>.

CENITE, Mark, et al. Doing the right thing online: a survey of bloggers' ethical beliefs and practices . *New Media Society* [online]. 2009, 11, [cit. 2009-12-11]. Dostupný z WWW: <http://nms.sagepub.com/cgi/content/short/11/4/575>.

FISH, Erick S. Is Internet Censorship Compatible with Democracy?: Legal Restrictions of Online Speech in South Korea. *Asia-Pacific Journal on Human Rights and the Law* [online]. 15.10.2009, Forthcoming, [cit. 2010-03-28]. Dostupný z WWW: <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1489621>.

GOLDSMITH, Jack; WU, Tim. *Kdo řídí internet? : Iluze o světě bez hranic*. Praha : Dokořán: Argo, 2008. 271 s. ISBN 978-80-7363-184-0.

GURAK, Laura J. ; ANTONIJEVIC, Smiljana . The Psychology of Blogging: You, Me, and Everyone in Between. *American Behavioral Scientist* [online]. 2008, 52, [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://abs.sagepub.com/cgi/content/abstract/52/1/60>>.

HAUBEN, Ronda. The Rise of Netizen Democracy. *Columbia University* [online]. x, [cit. 2010-01-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.faqs.org/abstracts/Mass-communications/Online-civic-participation-and-political-empowerment-Online-media-and-public-opinion-formation-in-Ko.html>>.

HAUBEN, Michael; HAUBEN, Ronda. *The Netizens and the Wonderful World of the Net* [online]. Columbia University : Columbia University, 1995 [cit. 2010-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.columbia.edu/~rh120/netizen-rights.txt>>.

HJORTH, Larissa. Being Real in the Mobile Reel: A Case Study on Convergent Mobile Media as Domesticated New Media in Seoul, South Korea. *Convergence* [online]. 2008, Vol. 14, No. 1, [cit. 2010-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://con.sagepub.com/cgi/content/abstract/14/1/91>>.

CHANG, Woo-Young. Online civic participation, and political empowerment: online media and public opinion formation in Korea. *Media, Culture and Society* [online]. 2005, 27, [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.faqs.org/abstracts/Mass-communications/Online-civic-participation-and-political-empowerment-Online-media-and-public-opinion-formation-in-Ko.html>>.

CHOE, Sang-Hun. Blogging doomsayer is arrested in South Korea. *The New York Times* [online]. 11.1.2009, [cit. 2010-02-03]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2009/01/11/world/asia/11iht-korea.2.19249098.html?_r=3>.

CHOI, Sung-Chul. *Human Rights and North Korea*. Soul : International Human Rights League of Korea, 1999. 417 s. ISBN 89-885540-04-1.

CHON, Kilnam, et al. A Brief History of the Internet in Korea. *KAIST* [online]. 2005, [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cosmos.kaist.ac.kr/salab/professor/internethistory.pdf>>.

JIN, Dal Yong; CHEE, Florence. Age of New Media Empires: A Critical Interpretation of the Korean Online Game Industry. *Games and Culture* [online]. 2008, 3, 1, [cit. 2010-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://gac.sagepub.com/cqi/content/abstract/3/1/38>>.

JIRÁK, Jan; KÖPPLOVA, Barbora. *Média a společnost*. 2. Praha : Portál, 2007. 208 s.

JOYCE, Mary. The Citizen Journalism Web site "OhmyNews" and the 2002 South Korean Presidential Election. *Internet and Democracy Case Study Series*, The Berkman Center at Harvard University [online]. 2007, 15, [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <http://cyber.law.harvard.edu/sites/cyber.law.harvard.edu/files/Joyce_South_Korea_2007.pdf>.

KERN, Thomas; NAM, Sang-hui. The Making of a Social Movement: Citizen Journalism in South Korea. *Current Sociology* [online]. 2009, 57, [cit. 2010-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://csi.sagepub.com/cgi/content/short/57/5/637>>.

KIM, Chie-woon; LEE, Jae-won. *Elite Media amidst Mass Culture : A Critical Look at Mass Communication in Korea*. Seoul : NANAM, 1994. 331 s.

KIM, Tong-hyung. KOREA: Roh's media policy lacks consistency. *The Korea Herald* [online]. 26.4.2004, [cit. 2010-04-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.asiamedia.ucla.edu/article.asp?parentid=8216>>.

KIM, Sunhyuk. Civil society and democratization. In ARMSTRONG, Charles K. *Korean society : civil society, democracy and the state*. London : Routledge, 2007. s. 212. ISBN 0415770580.

KIM, Youngmi. Digital Populism in South Korea? : Internet Culture and the Trouble with Direct Participation . *KEI's Academic Paper Series* [online]. 2008, Vol. 3, No. 8, [cit. 2008-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.keia.org/Publications/AcademicPaperSeries/2008/APS-YoungmiKim.pdf>>.

KIM, Daekyung; JOHNSON, Thomas J. A Shift in Media Credibility: Comparing Internet and Traditional News Sources in South Korea. *International Communication Gazette* [online]. 2009, 71, [cit. 2010-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://gaz.sagepub.com/cgi/content/abstract/71/4/283>>.

KIM, Tae-gyu. 'Minerva' Opens Blog in Google. *The Korea Times* [online]. 7.3.2009, [cit. 2010-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/biz/2010/01/123_47893.html>.

Korea Internet and Security Agency [online]. 2009 Survey on the Internet Usage 2010 [cit. 2010-03-02]. Internet Statistics Reports. Dostupné z WWW: <<http://isis.kisa.or.kr/eng/board/?pageId=040100&bbsId=10&itemId=310>>.)

KOTRBA, Štěpán. *Blisty.cz* [online]. 1/2004 [cit. 2010-04-03]. Jaká budou "nová" média a jací budou "noví" lidé. Dostupné z WWW: <<http://blisty.cz/art/16745.html>>.

LEE, Jae-kyoung. Press Freedom and Democratiozation: South Korea's Experience and some lessons. *International Communication Gazette*. 1997, No. 59, [cit. 2010-01-09]. Dostupný také z WWW: <<http://gaz.sagepub.com/cgi/content/short/59/2/135>>.

MACDOUGALL, Robert. Identity, Electronic Ethos, and Blogs: A Technologic Analysis of Symbolic Exchange on the New News Medium. *American Behavioral Scientist* [online]. 2005, 49, [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://abs.sagepub.com/cgi/content/abstract/49/4/575>>.

MCLUHAN, Marshall. *Člověk, média a elektronická kultu*. Vyd. 1. Brno : Jota, 2000. 415 s. ISBN 80-7217-128-3.

MCQUAIL, Denis. *Mass Communication Theory*. Nevim : SAGE, 2005. 616 s. ISBN 978-0761965473.

Minerva (Daum Agora user) In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 10.1.2009, 12.1.2009 [cit. 2010-01-20]. Dostupné z WWW: <[http://en.wikipedia.org/wiki/Minerva_\(Daum_Agora_user\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Minerva_(Daum_Agora_user))>.

MURRAY, Georgina. Who is afraid of T.H. Marshall? : Or what are the limits of the liberal vision of rights? *Society Without Borders* [online]. 2007, 2, [cit. 2010-04-12]. Dostupný z WWW: <http://www98.griffith.edu.au/dspace/bitstream/10072/17742/1/47191_1.pdf>.

NOVÁKOVÁ, Martina. Nová média - případová studie Facebook [online]. *E-polis.cz*, 3. červen 2009. [cit. 2010-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/380-nova-media-pripadova-studie-facebook.html>.

OJALA, Marydee. Blogging: For knowledge sharing, management and dissemination. *Business Information Review* [online]. 2005, 22, [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <http://bir.sagepub.com/cgi/content/short/22/4/269>.

OSN. Všeobecná deklarace lidských práv. In *Usnesení č. DE01/48 Valného shromáždění OSN*. 1948. Dostupný z WWW: <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/de01-48.htm>.

PARK, Han Woo; KIM, Chun-Sik; BARNETT, George A. Socio-Communicational Structure among Political Actors on the Web in South Korea: The Dynamics of Digital Presence in Cyberspace. *New Media Society*. 2004, Vol. 6, 3, Dostupný z WWW: <http://nms.sagepub.com/cgi/content/abstract/6/3/403>.

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a web 2.0*. Praha : Oeconomica, 2007. 118 s. ISBN 978-80-245-1272-3.

Pressreference.com [online]. c2010 [cit. 2010-04-03]. South Korea. Dostupné z WWW: <http://www.pressreference.com/Sa-Sw/South-Korea.html>.

PUTNAM, Robert D. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton : Princeton University Press, 2002. 280 s. ISBN 1400809789.

PUTNAM, Robert. *Bowling Alone : The Collapse and Revival of American Community*. New York : Simon & Schuster, 2001. 541 s. ISBN 9780743203043.

Reporters Sans Frontières [online]. 2009 [cit. 2010-04-28]. Internet Enemies 2009. Dostupné z WWW: http://www.rsf.org/IMG/pdf/Internet_enemies_2009_2_.pdf.

SHIM, T.Youn-ja; KIM, Min-Sun; MARTIN, Judith N. *Changing Korea : Understanding Culture and Communication*. New York : Petr Lang Publishing, 2008. 206 s. ISBN 978.1-4331-0193-9.

SCHWARTZ, Mattathias. The Troubles of Korea's Influential Economic Pundit. *Wired Magazine* [online]. 19. října 2009, [cit. 2010-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.wired.com/magazine/2009/10/mf_minerva/>.

SMITH, Merritt Roe; MARX, Leo. *Does Technology Drive History?*. MIT : The MIT Press, 1994. 304 s. ISBN 978-0262691673.

SONG, Yonghoi. Internet news media and issue development: a case study on the roles of independent online news services as agenda-builders for anti-US protests in South Korea. *New Media Society* [online]. 2007, 9, [cit. 2010-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://nms.sagepub.com/cgi/content/abstract/9/1/71>>.

TREMAYNE, Mark. *Blogging, citizenship, and the future of media*. London : Routledge, 2007. 287 s. Dostupné z WWW: <<http://books.google.com/books?id=a6zPnOn9i9oC&pg=PP4&dq=Tremayne,+Mark.+Blogging,+citizenship,+and+the+future+of+media++edited+by+Mark+Tremayne.+2007&cd=1#v=onepage&q=&f=false>>. ISBN 9780415979405.

WINSTON, Brian. *Media technology and society : A history : from the telegraph to the Internet*. New York : Routledge, 1998. ISBN 041514230X.

YOON, Soon-Bong; BOCK, Gee-Woo; JANG, Seung-Kwon. An evolutionary stage model of cyberspace: a case study of Samsung Economic Research Institute. *Journal of Information Science* [online]. 2007, No. 33, [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://jis.sagepub.com/cgi/content/abstract/33/2/215>>.

YOUM, Kyu Ho. Press Freedom under Constraints: The Case of South Korea. *Asian Survey* [online]. 1986, Vol. 36, No. 8, [cit. 2010-01-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2644137>>.

YOUM, Kyu Ho ; SALWEN, Michael B. A Free Press in South Korea: Temporary Phenomenon or Permanent Fixture? *Asian Survey* [online]. 1990, Vol. 30, No. 3, [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2644568>>.

ZITTRAIN, Jonathan; EDELMAN, Benjamin. Empirical Analysis of Internet Filtering in China. *IEEE Internet Computing* [online]. 2003, [cit. 2010-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://cyber.law.harvard.edu/filtering/china/>>.

ŽÍŽALA, Martin. *Weblog jako novodobý elektronický informační zdroj [Weblog as a modern electronic information resource]*. Praha, 2006-08-20. 41 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce PhDr. Eva Bratková.

Výběr některých mediálních ohlasů případu Minerva

(bez citační normy, pouze odkazy)

NaverNews:

<http://news.naver.com/main/hotissue/read.nhn?mid=hot&sid1=102&sid2=257&cid=229997&nh=20090112120431&iid=78978&oid=001&aid=0002449676>

<http://news.naver.com/main/read.nhn?mode=LSD&mid=sec&sid1=102&oid=001&aid=0002448014>

<http://news.naver.com/main/read.nhn?mode=LSD&mid=sec&sid1=102&oid=001&aid=0002461737>

<http://news.naver.com/main/read.nhn?mode=LSD&mid=sec&sid1=102&oid=047&aid=0001950110>

Yonhapnews:

<http://www.yonhapnews.co.kr/bulletin/2009/01/11/0200000000AKR20090111053400004.HTML>

http://app.yonhapnews.co.kr/YNA/Basic/article/search/YIBW_showSearchArticle.aspx?searchpart=article&searchtext=박대성&contents_id=AKR20091124212600055&search=1

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/view/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0001114310

OhmyNews:

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/view/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0001114716

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?cntn_cd=A0001114310&cmpt_cd=A0267

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?cntn_cd=A0001114716&cmpt_cd=A0267

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?cntn_cd=A0001114697&cmpt_cd=A0267

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?cntn_cd=A0001114708&cmpt_cd=A0267

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/view/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0001260892

http://www.ohmynews.com/NWS_Web/view/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0001260892

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Milníky vývoje korejského internetu

Příloha č. 2: Instrukce ochrany a kontroly internetu v Koreji

Příloha č. 3: Titulní strany Minervových knih

Příloha č. 4: Foto Minervy

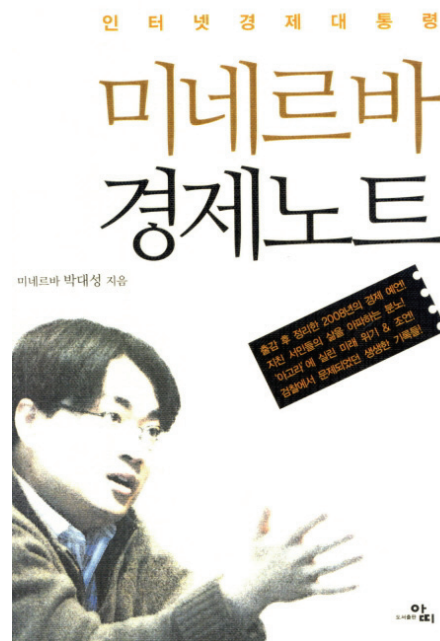
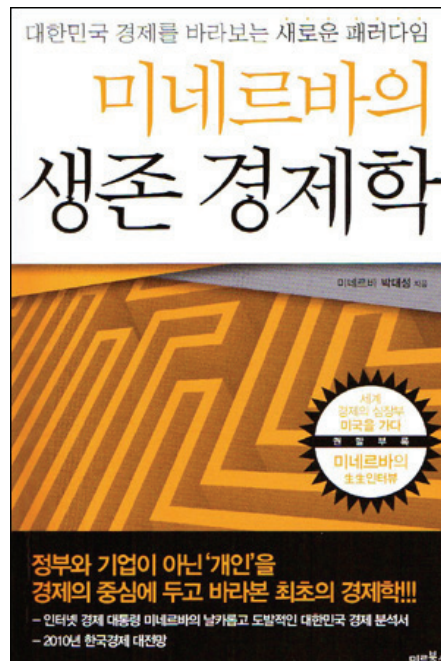
PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Milníky vývoje korejského internetu (1982-2003) [Zdroj: Chon et al, 2005: Appendix 3]

Year	Infra/Business	Media/Community	Society/Law/ Organization
1982	SDN(TCP/IP)		
1983	UUCP/USENET Hangeul E-mail		
1984	CSNET(X.25)		
1985	Commercial Hangeul E-mail		
1986	.kr domain	PC Communications	Law on Information Network Promotion
1987			NCA
1988		Brain Virus	ANC(KNC)
1989			
1990	Global IP Connection		
1991			
1992			KRNIC
1993	First RFC	First Website	KRNET
1994	Commercial ISP	First Online Game	Websites for Public Organization
1995	Internet Exchange (KIX)	Internet Mass Media	ICEC
1996	Electronic Commerce		Internet Expo 96
1997	Online Stock Trade	hanmail	Internet Association of Korea
1998		Starcraft	
1999	Internet Caf�e (~10,000)	Daum Caf�e	
2000			Internet Suicide Websites
2001	Internet Banking (~11 million users)		Internet Crime Investigation Center
2002	Broadband Internet (~11 million users)	Netizens	Center for Internet Addiction
2003	1.25 Internet Slammer Worm Virus		Korea Spam Response Center

Příloha č. 2: Instituce ochrany a kontroly internetu v Koreji

Field Related	Organizations	URL
Policy & Statistics	National Computerization Agency (NCA)	http://www.nca.or.kr
	Korea Information Society Development Institute (KISDI)	http://www.kisdi.re.kr
	Information Communication Ethics Committee (ICEC)	http://www.icec.or.kr
	Korea Network Information Center (KRNIC)	http://www.nic.or.kr
	Information Culture Center of Korea (ICC)	http://www.icc.or.kr
Technology & Research	Electronics and Telecommunications Research Institute (ETRI)	http://www.etri.re.kr
	Korea Institute of Science and Technology Information (KISTI)	http://www.kisti.re.kr
	Korea Information Security Agency (KISA)	http://www.kisa.or.kr
	Korea Association of Information and Telecommunication (KAIT)	http://www.kait.or.kr
	Telecommunications Technology Association (TTA)	http://www.tta.or.kr
	Institute of Information Technology Assessment (ITA)	http://www.ita.re.kr
Industry & Corporation	Korea Internet Corporations Association (Kinternet)	http://www.kinternet.org
	Korea Information & Contents Business Association (KIBA)	http://www.kiba.or.kr
	Federation of Korean Information Industries (FKII)	http://www.fkii.or.kr
	Promising Information & Communication Companies Association (PICCA)	http://www.picca.or.kr
	Korea Venture Business Association (KOVA)	http://www.kova.or.kr
	Open Standards and Internet Association (OSIA)	http://www.osia.or.kr
	Korea ISPs Association	http://www.kispa.or.kr
e-Commerce	Korea Institute for Electronic Commerce (KIEC)	http://www.kiec.or.kr
	KOREA CALS/EC ASSOCIATION (KCALS)	http://www.kcals.or.kr
	CommerceNet Korea (CNK)	http://www.commercenet.or.kr
Infrastructure	Korea IT Industry Promotion Agency (KIPA)	http://www.software.or.kr
	Korea Database Promotion Center (KDPC)	http://www.dpc.or.kr
	Korea Software Industry Association (KOSA)	http://www.sw.or.kr
	Korea Software Financial Cooperative (KSFC)	http://www.ksfc.or.kr

Příloha č. 4: Foto Minervy [Zdroj: ohmynews.com³⁸]

³⁸ http://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?cntn_cd=A0001114697&cmpt_cd=A0267